

Bwrdd Iechyd Prifysgol Cwm Taf Morgannwg (BIPCTM)

Bwrdd Iechyd Prifysgol
Cwm Taf Morgannwg
University Health Board

Bwrdd Iechyd Prifysgol Cwm Taf Morgannwg (BIPCTM)

Cliciwch i ddychwelyd
i dudalen **CARTREF Y
BWRDD IECHYD**

Cliciwch ar GARTREF
BWRDD IECHYD i
ddychwelyd i'r
dudalen **ARDAL**

Elfennau rhyngweithiol
wedi'u hesbonio

Cliciwch i'r
dudalen
FLAENOROL

Cliciwch i'r
dudalen
NESAF

Bwrdd Iechyd Prifysgol Cwm Taf Morgannwg (BIPCTM)

Dwyrain Pen-y-bont ar Ogwr

Gogledd Pen-y-bont ar Ogwr

Gorllewin Pen-y-bont ar Ogwr

Merthyr Tudful

Gogledd Cynon

Rhondda

De Cynon

Taff Ely

GIG
CYMRU
NHS
WALES

Bwrdd Iechyd Prifysgol
Cwm Taf Morgannwg
University Health Board

Julie Denley
Cyfarwyddwr Iechyd Sylfaenol,
Cymunedol a Meddwl

Mae'n bleser gennyf gyflwyno'r gwaith a wnaed gan yr wyth clwstwr sy'n ffurfio ardal gyfunol BIP Cwm Taf Morgannwg, ac sy'n cael eu harddangos ar y tudalennau canlynol.

Ar ôl ymgorffori ardal Pen-y-bont ar Ogwr o fewn ffiniau Cwm Taf yn 2019, mae gan Gwm Taf Morgannwg boblogaeth o 446,514 (Stats Cymru 2023), gan felly gynyddu nifer y clystyrau o bump i wyth.

Mae gwaith clwstwr ledled ardal gyfunol Cwm Taf Morgannwg yn dibynnu ar berthnasoedd gwaith da, ac rydym yn falch o'r cysylltiad agos sy'n bodoli rhwng y Bwrdd Iechyd a'n partneriaid ym maes Gofal Sylfaenol. Mae Rheolwyr Datblygu Clystyrau yn gweithio ar y cyd ag Arweinwyr Clinigol a Rheolaethol ein Clystyrau i gyflawni amcanion y clystyrau, ac mae yna nifer o enghreifftiau o waith arloesol sy'n cael ei wneud ar hyn o bryd ledled ardal y Bwrdd Iechyd.

Mae iechyd gwael ac amddifadedd yn gyffredin ymhlith cyfran fawr o'n poblogaeth o gleifion, ac mae addysgu cleifion a mynd i'r afael ag arferion diwylliannol ac ymddygiad presennol cleifion o ran mynediad yn flaenoriaeth ar draws y clystyrau.

Yn nodweddiadol, mae proffil y cleifion ym mhoblogaeth Cwm Taf Morgannwg yn cynnwys y canlynol:

- Nododd 12% o'r oedolion yng Nghwm Taf eu bod yn yfed mwy na'r lefel uchaf a gynghorir, sef 14 uned yr wythnos, o gymharu ag 14% yng Nghymru gyfan.
- Nododd 15% o'r oedolion yng Nghwm Taf eu bod yn smygu ar hyn o bryd, o gymharu â 13% yng Nghymru.
- Nododd 52% o'r oedolion yng Nghwm Taf eu bod yn egniïol am o leiaf 150 munud yn ystod yr wythnos, o gymharu â 56% ar lefel Cymru gyfan.
- Nododd 35% o'r oedolion yng Nghwm Taf eu bod yn egniïol am lai na 30 munud yn ystod yr wythnos, o gymharu â 30% ar lefel Cymru gyfan.
- Roedd 68% o'r oedolion yng Nghwm Taf yn cael eu cyfrif dros bwysau neu'n ordew; y cyfartaledd ar gyfer Cymru gyfan oedd 62%.
- Roedd 25% o'r oedolion yng Nghwm Taf wedi bwyta pump neu ragor o ddogneau o ffrwythau neu lysiau ar y diwrnod cyn dyddiad yr arolwg, o gymharu â 29% ar gyfer Cymru gyfan.

Mae'r Clystyrau yn CTM yn ffocysu ar gefnogi ein gweithwyr proffesiynol ym maes gofal sylfaenol ac yn y gymuned ochr yn ochr â'n partneriaid yn yr awdurdodau lleol a'r trydydd sector, gan sicrhau bod cymaint â phosibl o ofal yn cael ei ddarparu mor agos â phosibl i'r cartref, a bod ysbytai cyffredinol dosbarth yn cael eu defnyddio ar gyfer gweithgarwch aciwt ac arbenigol yn unig.

Ar y tudalennau nesaf, byddwch yn gweld enghreifftiau o'r dulliau gwahanol a ddefnyddiwyd i ymdrin â'r materion sy'n gyffredin i bob un o'r Clystyrau yn ardal y Bwrdd Iechyd ac sydd wedi dechrau mynd i'r afael â nifer o'r problemau iechyd a llesiant sy'n effeithio ar ein poblogaeth o gleifion.

Os hoffech gael rhagor o wybodaeth, cysylltwch ag Arweinwyr y Clystyrau neu â'r Rheolwyr Datblygu, y mae eu manylion i'w gweld ar y dudalen berthnasol.

Bwrdd Iechyd Prifysgol Cwm Taf Morgannwg (BIPCTM)

GCTG Pen-y-bont ar Ogwr, Merthyr Tudful a Rhondda Cynon Taf

Dwyrain Pen-y-bont ar Ogwr

Gogledd Pen-y-bont ar Ogwr

Gorllewin Pen-y-bont ar Ogwr

Merthyr Tudful

Gogledd Cynon

Rhondda

De Cynon

Taff Ely

Grwpiau Cynllunio Traws-glwtwr (GCTG) Pen-y-bont ar Ogwr, Merthyr Tudful a Rhondda Cynon Taf

Pwy ydym ni?

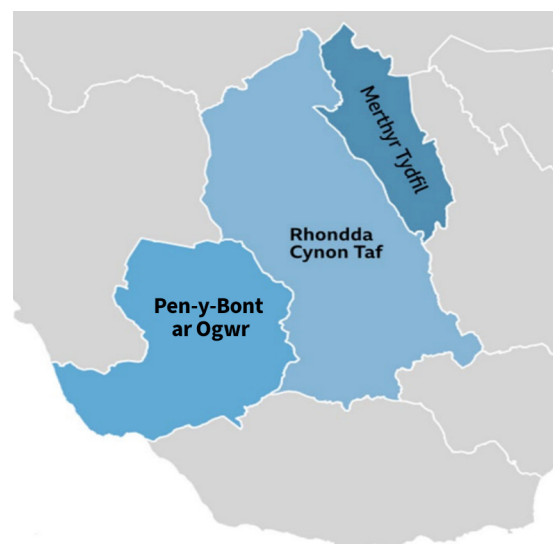
Yn BIPCTM, mae yna dri Grŵp Cynllunio Traws-glwtwr, a'r rheiny ym Mhen-y-bont ar Ogwr, Merthyr Tudful a Rhondda Cynon Taf. Mae'r Bwrdd Iechyd wedi alinio ffiniau ei leoliadau i gyd-ffinio â rhai'r Awdurdodau Lleol a phartneriaid y trydydd sector.

Wrth ddatblygu'r Grwpiau Cynllunio Traws-glwtwr yn BIPCTM, penderfynwyd defnyddio fforymau a oedd yn bod le byddai partneriaid yn dod ynghyd. Bwrdd Partneriaeth ar y Cyd Pen-y-bont ar Ogwr oedd y model a fabwysiadwyd yn y ddau leoliad arall.

Mae BIPCTM wedi comisiynu tri gweithdy i ddod ag aelodau'r Byrddau Partneriaeth ar y Cyd at ei gilydd. Yn y gweithdai, cyflwynwyd data ar iechyd y cyhoedd i gynorthwyo'r Byrddau Partneriaeth ar y Cyd i bennu eu blaenoriaethau.

Yn ystod y gweithdai, penderfynwyd, er mwyn i'r Grŵp Cynllunio Traws-glwtwr fod yn weithredol, y byddai'r aelodaeth graidd a ddisgrifir yn y Cylch Gorchwyl cenedlaethol yn cwrdd, ac y byddai yna 'ddarlennyddiaeth' ehangach a fyddai'n cael copïau o'r papurau.

Byddai'r Grŵp Cynllunio Traws-glwtwr wedyn yn cyfethol arbenigwyr pwnc ychwanegol yn ddibynnol ar y blaenoriaethau a nodwyd: **Grŵp Cynllunio Traws-glwtwr**

Aeth pob Grŵp Cynllunio Traws-glwtwr ati i ddatblygu 'Cynllun ar Dudalen' yn sgil y gweithdai yn 2023-24, ac mae'r rhain wedi cael eu mireinio ymhellach mewn gweithdai dilynol ym mhob Grŵp Cynllunio Traws-glwtwr.

Cyd-fwrdd Partneriaeth Pen-y-bont ar Ogwr

Mae Cyd-fwrdd Partneriaeth Pen-y-bont ar Ogwr yn cwmpasu ardaloedd y tri chlwtwr ym Mhen-y-bont ar Ogwr, sef y Dwyrain, y Gogledd a'r Gorllewin.

Prif flaenoriaethau strategol

Aeth Cyd-fwrdd Partneriaeth Pen-y-bont ar Ogwr ati i ddiweddarau ei gynllun ar gyfer 2023-24 mewn gweithdy a gynhaliwyd ym mis Ebrill 2024, gan bennu bod y meysydd canlynol yn flaenoriaethau iddo. Roedd hyn hefyd yn unol â chynllun pum mlynedd y Bwrdd Partneriaeth Rhanbarthol Cynllun Ardal Rhanbarthol – CTM

Mae'r meysydd allweddol y mae'r Cyd-fwrdd Partneriaeth am ganolbwyntio arnynt fel a ganlyn:

- Eiddilwch
- Iechyd Meddwl
- Plant, pobl ifanc a theuluoedd

Aeth ati i nodi'r ffrydiau gwaith i gyflawni ei flaenoriaethau'n unol â nhw, ac mae is-grwpiau'n cael eu sefydlu i symud y rhain ymlaen:

- Ailgynllunio llwybrau atgyfeirio – dim drws anghywir
- Ailgynllunio'r gweithlu llesiant – cydlynwyr, presgripsiynwyr cymdeithasol, llyw-wyr gofal, cysylltwyr cymunedol
- Llywodraethu
- Strategaeth cyflawni

Prosiect Anghydraddoldebau Gogledd Pen-y-bont ar Ogwr

Mae un o'r is-grwpiau'n edrych yn benodol ar y gwaith a wnaed yng Nghwm Llynfi yng Ngogledd Pen-y-bont ar Ogwr, ac yn symud ymlaen ag argymhellion Grŵp Llywio'r Prosiect. Roedd y prosiect hwn yn gydweithrediad rhwng Iechyd y Cyhoedd, Gofal Sylfaenol, a Chlwtwr Gogledd Pen-y-bont ar Ogwr, ac roedd y dulliau a nodwyd gan y Grŵp Llywio yn cynnwys:

- Adolygu'r asesiadau o anghenion presennol (e.e. Asesiad o Anghenion y Boblogaeth y Bwrdd Partneriaeth Rhanbarthol ar gyfer CTM; asesiadau o anghenion blaenorol ar gyfer Cwm Llynfi) a nodi materion sydd o bwys penodol i Ogledd Pen-y-bont ar Ogwr.
- Dadansoddi data segmentu ac amddifadedd o ardal y Clwtwr a Phen-y-bont ar Ogwr i nodi anghydraddoldebau penodol o ran iechyd yn y Clwtwr ac o gymharu ag ardaloedd eraill.
- Defnyddio technegau mapio systemau gyda gweithwyr proffesiynol a grwpiau cleifion i ddeall y modd y mae anghydraddoldebau o ran y penderfynyddion ehangach yn effeithio ar iechyd

yng Ngogledd Pen-y-bont ar Ogwr a'r cysylltiad rhyngddynt.

- Ceisio mapio gwasanaethau cymunedol a gwasanaethau'r trydydd sector yn ardaloedd y Clwtwr i nodi asedau, bylchau ac adnoddau y gellir eu datblygu ymhellach.

Canfyddiadau

Nid oes gan boblogaeth Caerau fynediad lleol at wasanaethau cymdeithasol a chymunedol allweddol sy'n ofynnol ar gyfer ei hiechyd a'i llesiant.

Mae yna gyfleoedd i gynnwys cyngor ar iechyd ac atgyfeiriadau at ryngweithiadau cyfredol â'r sector iechyd a'r gymuned.

Mae yna ddulliau arloesol yn bod mewn clystyrau eraill i fynd i'r afael ag iechyd a'r penderfynyddion ehangach ym maes gofal sylfaenol a allai fod yn berthnasol i Ogledd Pen-y-bont ar Ogwr. Mae'r Cydgysylltwyr Cymunedol a'r Llyw-wyr Cymunedol Lleol yn adnodd gwerthfawr nad yw, o bosibl, yn cael ei ddefnyddio'n ddigonol.

Mae cludiant yn parhau i fod yn broblem o ran cael gofal iechyd ond hefyd o ran cysylltu â phenderfynyddion ehangach eraill megis addysg a chyflogaeth.

Gall y broses o gyllido asedau neu sefydliadau cymunedol fod yn dameidiog a heb ei chydlynyn'n dda, a gall yr asedau gael eu dosbarthu ar sail daearyddiaeth neu faint y boblogaeth yn hytrach nag amddifadedd.

Camau nesaf

Mae is-grŵp y Cyd-fwrdd Partneriaeth yn symud ymlaen â chanfyddiadau adroddiad Bwrdd Llywio Anghydraddoldebau Gogledd Pen-y-bont ar Ogwr, a bydd yn adrodd i'r Cyd-fwrdd Partneriaeth.

Cyd-fwrdd Partneriaeth Merthyr Tudful

Mae Cyd-fwrdd Partneriaeth Merthyr Tudful yn cwmpasu un clwtwr, sy'n gydffiniol â'r Cyd-fwrdd Partneriaeth.

Prif flaenoriaethau strategol

Roedd 'Cynllun ar Dudalen' Merthyr Tudful ar gyfer 2023-24 yn nodi bod y meysydd canlynol yn flaenoriaeth i'r Cyd-fwrdd Partneriaeth. Roedd hyn hefyd yn cyd-fynd â chynllun pum mlynedd y Bwrdd Partneriaeth Rhanbarthol.

Mae'r meysydd allweddol y mae'r Cyd-fwrdd Partneriaeth am ganolbwyntio arnynt fel a ganlyn:

- Plant, pobl ifanc a theuluoedd iach
- Oedolion iach o oedran gweithio
- Oedolion o oedran gweithio sydd â chyflyrau hirdymor.

Bwrdd Iechyd Prifysgol Cwm Taf Morgannwg (BIPCTM)

GCTG Pen-y-bont ar Ogwr, Merthyr Tudful a Rhondda Cynon Taf

Cyd-fwrdd Partneriaeth Rhondda Cynon Taf

Mae Cyd-fwrdd Partneriaeth Rhondda Cynon Taf yn cwmpasu pedair ardal clwstwr, sef Gogledd Cynon, De Cynon, Rhondda, a Thaf Elái.

Prif flaenoriaethau strategol

Aeth Cyd-fwrdd Partneriaeth Rhondda Cynon Taf ati i ddiweddaru ei gynllun ar gyfer 2023-24 mewn gweithdy a gynhaliwyd ym mis Mehefin 2024, gan bennu bod y meysydd canlynol yn flaenoriaethau iddo. Roedd hyn hefyd yn cyd-fynd â chynllun pum mlynedd y Bwrdd Partneriaeth Rhanbarthol.

Mae'r meysydd allweddol y mae'r Cyd-fwrdd Partneriaeth am ganolbwyntio arnynt fel a ganlyn:

- Eiddilwch
- Iechyd Meddwl
- Ffordd o fyw
 - Cefnogi teuluoedd i wneud penderfyniadau iach
- Gofalwyr
- Cymunedau Cydnerth
 - Coladu'r llais
 - Esblygu rhwydweithiau cymunedol

Beth yw cyflawniadau allweddol y Cyd-fyrddau Partneriaeth?

Mae gan bob un o'r lleoliadau Gyd-fwrdd Partneriaeth ar waith ac iddo gyd-gadeirydd o blith arweinwyr Gweithredol o'r Awdurdod Lleol a'r Bwrdd Iechyd.

Beth sydd wedi gweithio'n dda?

Bu i nifer da o'r partneriaid ymuno, ac roedd yna barodrwydd i gydweithio ar y blaenoriaethau; fodd bynnag mae pob un ar lefel wahanol o aeddfedrwydd.

Bu'r gwaith prosiect yng Ngogledd Pen-y-bont ar Ogwr yn gadarnhaol iawn, a'r gobaith yw cyflwyno'r dull a ddefnyddir mewn Clystyrau/Cyd-fyrddau Partneriaeth eraill.

Beth nesaf?

Mae BIPCTM yn cynnal adolygiad o rôl a swyddogaeth bresennol y Clystyrau a'r Cyd-fyrddau Partneriaeth, ac yn ystyried sut y gallant ddod yn rhan fwy annatod o'r Bwrdd Trawsnewid Gofal Sylfaenol a'r Gymuned ehangach sydd wedi'i sefydlu ac sy'n gyson â'r Cynllun Gwasanaethau Clinigol Aciwt, ac yn fodd o lywio'r Bwrdd hwnnw.

Yn rhan o hyn, bydd yr adolygiad yn cynnwys llywodraethu, gwneud penderfyniadau, ac adrodd.

Bwrdd Iechyd Prifysgol Cwm Taf Morgannwg (BIPCTM)

Dwyrain Pen-y-bont ar Ogwr

Arweinydd y Clwstwr

Dr Ian O'Connor
Ian.O'connor@wales.nhs.uk

David Blower
David.Blower@wales.nhs.uk

Rheolwr Datblygu y Clwstwr

Joanne Halse
Joanne.Halse2@wales.nhs.uk

Dwyrain Pen-y-bont ar Ogwr

Pwy ydym ni?

Mae Clwstwr Dwyrain Pen-y-bont ar Ogwr yn un o dri chlwtwr ym Mhen-y-bont ar Ogwr ac mae iddo bum practis o fewn ôl troed Bwrdd Iechyd Prifysgol Cwm Taf Morgannwg. Gan mai dyma'r mwyaf o'r tri chlwtwr, mae'n gwasanaethu poblogaeth o tua 83,689, yn bennaf mewn amgylchedd trefol gyda rhai ardaloedd o amddifadedd. Mae'r practisau yn y clwtwr yn cynnwys:

- New Surgery Pencoed
- Meddygfa Oak Tree
- Practis Grŵp Pen-y-bont ar Ogwr
- Canolfan Feddygol Pencoed
- Meddygfa Riversdale

Mae pob un o'r pum practis yn bractisau hyfforddi ac mae ystâd y clwtwr yn cynnwys 5 prif feddygfa a dwy feddygfa gangen. Mae gan y clwtwr hefyd y canlynol i ddarparu mynediad a gwasanaethau i'w boblogaeth o gleifion:

- 5 Practis Meddygon Teulu
- 7 Optegydd
- 6 Chartref Preswyl
- 12 o Fferyllfeydd Cymunedol
- 9 Practis Deintyddol
- 3 Chartref Nyrsio

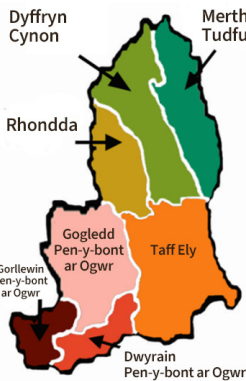
Ar beth yr ydym yn gweithio?

Ffisiotherapi Cyswllt Cyntaf – Mewn cydweithrediad â thîm Ffisiotherapi y Bwrdd Iechyd, mae'r clwtwr wedi comisiynu gwasanaeth Ffisiotherapi Cyswllt Cyntaf (FCP) am 12 mis arall. Darparu apwyntiadau FCP i boblogaeth y clwtwr o bob un o'r 5 practis meddyg teulu gyda'r nod o wella mynediad a chanlyniadau i gleifion, gan osgoi'r angen i gleifion deithio i safleoedd ysbytai ar gyfer asesiad cychwynnol a darparu'r gofal cywir gan y person cywir ar yr amser cywir. Mae'n darparu dros 370 o apwyntiadau'r mis ar gyfer ein practisau.

Ochr yn ochr â hyn, mae'r clwtwr yn rhedeg system archebu a rennir sy'n caniatáu i'r practisau roi cyfle i gleifion gael mynediad at yr apwyntiad cynharaf sydd ar gael, boed hynny yn eu practis cofrestredig neu yn un o'r 4 practis arall os yw'r claf yn fodlon. Mae yna hefyd elfen o weinyddiaeth a ddarperir gan brif bractis i gefnogi.

Arloesedd Digidol – Mae treialon yn cael eu cynnal gan bractisau yn y clwtwr i benderfynu pa blatfform digidol fyddai'n darparu'r cyfleoedd gorau i wella cyfathrebu a mynediad at wasanaethau a gwybodaeth i'w poblogaeth. Mae'r feddalwedd yn cynnwys E-Consult ac AccuRx. Mae'r ddau becyn yn blatfform ymgynghori a brysennu ar-lein sy'n darparu mynediad ar gyfer ceisiadau meddygol neu weinyddol, ac mae hefyd yn caniatáu i ddefnyddwyr gwasanaethau ymgynghori'n ddigidol.

Rydym wedi parhau i beilota dadansoddeg Gofal Sylfaenol a'n Post Cynorthwydd Digidol. Mae'r gwerthusiad o'r ddau i fod i gael ei gynnal ddiwedd mis Mawrth. Mae'r clwtwr hefyd wedi parhau i gefnogi'r wefan hunangymorth a sefydlwyd yn wreiddiol ar gyfer hyrwyddo, ac mae holl aelodau'r clwtwr bellach yn gallu lanlwytho gwybodaeth mewn perthynas â'u meysydd gwasanaeth.

Prosiect Methiant y Galon – Buddsoddodd y Clwtwr yn y prosiect hwn oherwydd fel arfer, bydd yn cymryd 8-12 wythnos (4-8 apwyntiad) i glaf â methiant y galon gychwyn meddyginiaethau ac i'r dosau gael eu hoptimeiddio'n llawn. Mae cleifion y mae angen eu hoptimeiddio yn cael eu hadnabod trwy ddulliau TYNNU (o archwiliadau o gofrestrau methiant y galon ym maes gofal sylfaenol) a dulliau GWTHIO (lle mae atgyfeiriadau'n cael eu cymryd/derbyn gan y tîm methiant y galon lleol ar gyfer cleifion sydd newydd gael diagnosis). Cardiologydd Ymgynghorol yn yr ysbyty lleol yw'r arweinydd clinigol/goruchwyliwr, gan ddarparu mynediad hael at gyngor a chymorth arbenigol trwy gydol y broses.

Mae'r model a fabwysiadwyd gan y clwtwr wedi sicrhau bod y fferyllwyr a gyflogir gan y practisau yn cael eu hyfforddi a'u defnyddio i ddarparu clinigau optimeiddio methiant y galon. Mae'r prosiect hwn yn gwella canlyniadau cardiofasgwlaidd i gleifion â methiant y galon, gan leihau derbyniadau i'r ysbyty o ganlyniad i fethiant y galon, a lleihau achosion o anghydadferiad (decompensation) a digwyddiadau cardiofasgwlaidd. Lleihau cyfraddau marwolaethau cyffredinol cleifion â methiant y galon, a gwella eu symptomau a'u gallu gweithredol. Mae'r prosiect hwn yn cefnogi'r broses o ddatblygu cryfder y Tîm Amlddisgyblaethol ym maes gofal sylfaenol, ac mae yna gyfathrebu a chydweithio gwell â gwasanaethau methiant y galon ym maes gofal eilaidd a gofal mwy cydgysylltiedig. Mae hefyd yn darparu mynediad gwell i gleifion at ofal arbenigol ar gyfer optimeiddio meddyginiaethau yn agosach i'w cartrefi.

Prosiect Cartrefi Iach – Mae'r Clwtwr wedi parhau i ariannu'r prosiect Cartrefi Iach am flwyddyn arall. Trwy gydweithio â Gofal a Thrwsio Pen-y-bont ar Ogwr, mae'r gwasanaeth hwn yn darparu Gweithiwr Achos a Therapydd Galwedigaethol pwrpasol sy'n gysylltiedig â meddygfeydd teulu yng Nghlwtwr y Dwyrain. Darparu model gofal rhagweithiol, amgen sy'n canolbwyntio ar ymyriad cynnar ac atal. Mae'r Gweithiwr Achos a'r Therapydd Galwedigaethol wedi cydweithio yn ystod y prosiect hwn i ddarparu gwasanaeth holistaidd sy'n canolbwyntio ar y cartref i gleifion, sy'n cynnig atebion ymarferol ar gyfer amgylchedd y cartref ac yn darparu cymhorthion ac addasiadau, yn ogystal â chynghor a chymorth ymarferol i'w helpu i fyw'n fwy cyfforddus, diogel ac annibynnol gartref.

Presgripsiynu – Yn ogystal, mae'r clwtwr yn gweithio ar y cyd â'r tîm Rheoli Meddyginiaethau i ddarparu hyb archebu presgripsiynau. Mae'r gwasanaeth hwn yn darparu math arall o fynediad i gleifion ac yn lleddfu pwysau ym maes gofal sylfaenol, trwy gyfeirio cleifion at ffynhonnell gyswllt amgen. Helpu i ryddhau amser gwerthfawr i staff y dderbynfa ddelio â galwadau eraill. Bydd y ganolfan archebu presgripsiynau hefyd yn cefnogi gweithgarwch arbed costau mewn perthynas â gwastraff meddyginiaethau a presgripsiynu mwy costeffeithiol.

Tîm Fferyllol y Clwtwr – Mae'r clwtwr yn parhau i fuddsoddi yn nhîm fferyllol sefydledig y clwtwr, sy'n cynnwys un fferylllydd band 8a a dau fferylllydd band 7.

Mae'r rolau hyn wedi cynyddu capasiti'r fferyllwyr, ac wedi hybu datblygiad y gwasanaethau fferyllol a'r agenda rheoli meddyginiaethau integredig. Trwy sicrhau presgripsiynu gofal sylfaenol diogel, sy'n seiliedig ar dystiolaeth ac sy'n gosteffeithiol ym mhreactisau meddygon teulu y clwtwr.

Prosiect FENO – Mae'r clwtwr wedi buddsoddi mewn cyfarpar a fydd yn fodd i fonitro pobl ag asthma, a hynny er mwyn cynorthwyo'r broses o wneud diagnosis o asthma, prosiectau cynlluniau presgripsiynu fferyllwyr, ac i gwtogi ar bresgripsiynu corticosteroidau anadladwy (ICS). Mae defnyddio'r cyfarpar hwn yn cynorthwyo o ran gwneud diagnosis cywir o asthma ac yn cefnogi cynlluniau triniaeth, gan gynnwys lleihau dosau ICS, lleihau'r risg o sgileffeithiau niweidiol, a lleihau presgripsiynu ICS yn gyffredinol, a chynorthwyo hefyd i wella cydymffurfedd cleifion o ran anadlyddion.

Technegwyr Therapi Cymunedol – Mae'r Technegwyr Therapi Cymunedol yn cynnal amrywiaeth o asesiadau ac ymyriadau, gan ddarparu gofal adsefydlu ar gyfer pobl gymhleth yn y gymuned y mae arnynt angen dull amlasiantaeth. Maent hefyd yn cefnogi gydag ymarfer ymolchi a gwisgo, paratoi prydau bwyd, symudedd yn yr awyr agored i gael mynediad i'r gymuned, ac ymarfer corff o fewn amgylchedd y cartref. Mae Technegwyr Therapi hefyd yn asesu ac yn darparu cymhorthion symudedd a chyfarpar cynorthwyol. Mae hyn i gyd yn galluogi'r cleifion i fod yn fwy annibynnol o ran eu tasgau bob dydd, i reoli eu cyflyrau hirdymor, ac i ddod yn llai dibynnol ar wasanaethau eraill. Yn sgil gwerthuso'r prosiect y farn oedd, er bod yna fanteision iddo, y dylai'r tîm integredig ddarparu'r cyllid ar ei gyfer os oedd i barhau ar ôl cwblhau'r contract tymor penodol. Yn dilyn y broses werthuso ac adleoli, mae deiliad y swydd wedi sicrhau swydd yn y tîm integredig.

**Bwrdd Iechyd
Prifysgol Cwm
Taf Morgannwg
(BIPCTM)**

**Dwyrain Pen-y-bont
ar Ogwr**

Arweinydd y Clwstwr

Dr Ian O'Connor
Ian.O'connor@wales.nhs.uk

David Blower
David.Blower@wales.nhs.uk

**Rheolwr Datblygu
y Clwstwr**

Joanne Halse
Joanne.Halse2@wales.nhs.uk

Technegydd Fferyllfa Gymunedol - Mae'r Technegydd Fferyllfa yn gweithio gyda Meddygfeydd Teulu; Tîm Rhwydwaith y Clwstwr Integredig a staff Fferyllol yn gweithio ac yn cefnogi cydweithio ar draws ôl troed Rhwydwaith y Dwyrain. Mae'r prosiect yn cefnogi'r tîm integredig i ddarparu cymorth ac addysg i gleifion i reoli eu meddyginiaethau mewn modd effeithiol a doeth, a hynny mewn partneriaeth â gweithwyr proffesiynol eraill. Cyfrannu at wella canlyniadau i gleifion a lleihau niwed a all arwain at ofal heb ei drefnu, pwysau ar weithwyr proffesiynol sy'n gweithio yn y gymuned, ac osgoi derbyniadau diangen i'r ysbyty.

Trwy gydweithio ag amrywiaeth o weithwyr proffesiynol iechyd a gofal cymdeithasol, mae deiliad y swydd yn asesu'r gofynion o ran rheoli meddyginiaethau ac yn galluogi cleifion (defnyddwyr gwasanaeth/cleientiaid) i reoli eu meddyginiaethau eu hunain gartref, neu fel arall yn hwyluso cymorth priodol, gan gyfrannu at hyfforddi'r staff dan sylw. Bydd hyrwyddo annibyniaeth a gwella cymorth i bobl eiddil oeddrannus sydd ar nifer o feddyginiaethau yn allweddol, ynghyd â chymryd rhan yn y broses o gynllunio ar gyfer rhyddhau. Darparu'r cyfle i ymweld â chleifion yn eu cartrefi a thanlinellu'r cyfleoedd addysg iddynt wrth reoli eu hannibyniaeth, eu dealltwriaeth, a'u cydymffurfedd eu hunain â'u meddyginiaeth a gafwyd ar bresgripsiwn. Er i'r prosiect hwn gael gwerthusiad da, nid oedd unrhyw gyllid amgen i'w barhau y tu hwnt i'r contract cyfnod penodol.

Beth yw'r prif gyflawniadau?

Technegydd Therapi Cymunedol – Cafodd y rôl hon ei threialu gan y clwstwr ar gontract cyfnod penodol dwy flynedd, cafodd y prosiect ei werthuso'n dda a gan fod yna swyddi gwag yn y tîm llwyddodd deiliad y swydd i sicrhau swydd barhaol.

Beth a aeth yn dda?

Mae ymgysylltu â chynrychiolwyr y cydweithredfeydd i ffurfio'r clwstwr yn gweithio'n dda, mae bron pob aelod o'r clwstwr yn ymuno â chyfarfodydd y clwstwr ac yn chwarae rhan weithredol. Mae prosiectau a oedd eisoes yn bodoli y gallai aelodau ledled y clwstwr eu defnyddio bellach yn cael eu defnyddio yn unol â'u meysydd gwasanaeth, er enghraifft y wefan hunangymorth. Mae gan bob aelod o'r clwstwr fynediad er mwyn poblogi unrhyw ymgyrchoedd iechyd/sgrinio neu ddeunyddiau a fyddai'n ddefnyddiol i'w boblogaeth, gan gynnwys cymorth y trydydd sector, ac ati.

Beth y gellid ei wneud yn wahanol?

Mae angen rhoi sylw brys i'r broses o ystyried cyllid amgen ar gyfer prosiectau llwyddiannus, gan y bydd y clystyrau'n wynebu prosiectau megis Ffisiotherapi Cyswllt Cyntaf (FCP) yn gyson, lle maent wedi profi eu gwerth dros gyfres o flynyddoedd ac mae angen eu hariannu trwy lwybr amgen. Yr ethos cyfan y tu ôl i glwstwr yw, os yw cysyniad yn cael ei brofi, y byddid yn dod o hyd i gyllid canolog.

Gan nad yw'r Clystyrau'n gallu cyflogi'n uniongyrchol, mae pob swydd wedi'i llenwi trwy'r Bwrdd Iechyd. Mae'r clwstwr wedi dod ar draws sefyllfa lle cafodd prosiect werthusiad da a theimlwyd bod y cysyniad wedi'i brofi, ond roedd yn rhaid i'r tîm integredig ddod o hyd i'r cyllid os oedd am barhau. Nid oedd gan y tîm y gyllideb i barhau â'r prosiect ac felly bydd y prosiect yn dod i ben ar ddiwedd y tymor.

Beth nesaf?

Yn unol â Datblygu Clwstwr Carlam (DCC) mae model y clwstwr wedi esblygu i gynnwys pob un o'r cydweithredfeydd proffesiynol. Bydd y clwstwr yn parhau i weithio gydag aelodau cydweithredol y clwstwr i sicrhau eu bod yn cael eu cefnogi o ran y rhaglen waith newydd hon, a'u bod yn ymwybodol o gylch gwaith a chyfrifoldebau'r clwstwr. Archwilio ffyrdd cydweithredol newydd o weithio i fynd ati ar y cyd i ddiwallu anghenion y boblogaeth, gwella iechyd a llesiant poblogaeth y clwstwr, a chefnogi cynaliadwyedd ym maes Gofal Sylfaenol.

Adeiladu ar y strwythur adrodd rhwng y Cydweithredfeydd, y Clystyrau, y Cyd-fyrddau Partneriaeth/Grwpiau Clwstwr Cyfan a'r Byrddau Partneriaeth Rhanbarthol, gan sicrhau bod y cyfathrebu'n gweithio'n effeithiol i fyny ac i lawr y grwpiau gwahanol. Cwblhau'r broses ar gyfer tynnu sylw at brosiectau llwyddiannus er mwyn gallu ystyried ffyrddau cyllid eraill, fel bod y clystyrau'n gallu ailfuddsoddi mewn mentrau eraill yn seiliedig ar ddata iechyd y boblogaeth a data segmentu.

Mewn cydweithrediad ag aelodau'r clwstwr, dadansoddi data segmentu y boblogaeth/data haenu risg i gynorthwyo prosiectau penodol y clwstwr, gan sicrhau ei fod yn diwallu anghenion iechyd poblogaeth y clwstwr. Bydd hyn yn caniatáu i'r clwstwr fynd i'r afael ag ymddygiadau/dewisiadau ffordd o fyw y boblogaeth, megis gordewdra, smygu, camddefnyddio sylweddau, diffyg ymarfer corff a deiet gwael gyda chefnogaeth gan aelodau'r clwstwr megis y trydydd sector ac Iechyd Cyhoeddus, ac ati.

Mewn cydweithrediad â Camau'r Cymoedd, archwilio ymgysylltiad a datblygiad grwpiau cymorth cymunedol ADHD, a gwerthuso'r Rhaglen Gwydnwch Ysgolion ac os yw'n cael gwerthusiad da, gweithio ar y cyd ag addysg i ystyried cyfleoedd i ymestyn y rhaglen hon ledled Pen-y-bont ar Ogwr.

Parhau i gefnogi rhaglenni brechu a chynyddu nifer y bobl sy'n manteisio arnynt, a hynny ar y cyd â chyd-weithwyr o'r timau iechyd cyhoeddus a diogelu iechyd lleol. Parhau i gefnogi rhaglenni brechu a chynyddu nifer y bobl sy'n manteisio arnynt.

Adeiladu'n gyflym ar y broses o ddarparu datblygiadau arloesol, gan ehangu galluoedd yr adnoddau digidol i wella mynediad ledled ein cymunedau.

Bwrdd Iechyd Prifysgol Cwm Taf Morgannwg (BIPCTM)

Gogledd Pen-y-bont ar Ogwr

Arweinydd y Clwstwr

Dr Geoff Smith
Geoffrey.Smith@wales.nhs.uk

Rheolwr Practis Arweiniol

Sarah Thomas
Sarah.Thomas24@wales.nhs.uk

Rheolwr Datblygu y Clwstwr

Joanne Halse
Joanne.Halse2@wales.nhs.uk

Gogledd Pen-y-bont ar Ogwr

Pwy ydym ni?

Mae gan glwstwr Gogledd Pen-y-bont ar Ogwr saith practis sy'n gwasanaethu tua 47,600 o gleifion mewn rhanbarth o hen gymoedd glo yn Ne Cymru. Mae'n ardal o amddifadedd cymdeithasol uchel sydd â llawer o anghydraddoldebau iechyd, lle mae 66% o'r boblogaeth yn byw yn y 40% o ardaloedd mwyaf difreintiedig yng Nghymru.

Mae Clwstwr Gogledd Pen-y-bont ar Ogwr, sef un o wyth clwstwr ym Mwrdd Iechyd Prifysgol Cwm Taf Morgannwg, yn cynnwys saith prif bractis cyffredinol, tair meddygfa gangen a dau bractis fferyllol. Ardaloedd gwledig a threfol sydd â phocedi o amddifadedd difrifol, diweithdra/problemau cymdeithasol, camddefnyddio alcohol/cyffuriau. Cyfraddau uchel o glefydau cronig o gymharu â chlystyrau eraill, yn benodol clefyd rhwystrol cronig yr ysgyfaint (COPD), clefyd cardiofasgwlaidd a chyfraddau uchel o smygu a gordewdra.

Mae'r clwstwr yn cynnwys y practisau meddygon teulu canlynol:

- Meddygfa Bron y Garn
- Meddygfa Llynfi
- Meddygfa Dyffryn Ogwr
- Meddygfa Woodlands
- Practis Cwm Garw
- Meddygfa Nantymoel
- Meddygfa Tyncoed

Mae gan y clwstwr hefyd y canlynol i ddarparu mynediad a gwasanaethau i'w boblogaeth o gleifion:

- 7 Practis Meddygon Teulu
- 7 Optometrydd
- 9 Cartref Nyrsio/Preswyl
- 13 o Fferyllfeydd Cymunedol
- 5 o Bractisau Deintyddol
- 1 ysbyty cymunedol ym Maesteg

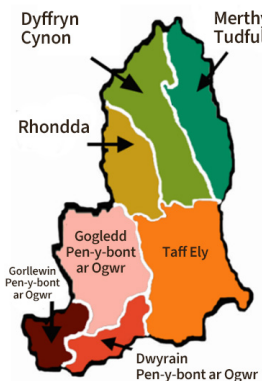
Hefyd yn gweithio ar y cyd o fewn ôl troed y clwstwr y mae partneriaid o'r gwasanaethau cymdeithasol, y trydydd sector (Llyw-wyr Gofal), Cyngor Bwrdeistref Sirol Pen-y-bont ar Ogwr (Cydynwyr Ardal Lleol) a bwrdd iechyd CTM.

Ar beth yr ydym yn gweithio?

Digidol – Mae'r clwstwr wedi croesawu datblygiadau o ran technoleg newydd i wella mynediad cleifion at wybodaeth a gwasanaethau meddygol. Mae gweithredu ymgynghoriadau fideo ac ap 'My Surgery' yn rhoi amrywiaeth o ffyrdd i gleifion reoli eu hanghenion gofal iechyd.

Presgripsiynu – Yn ogystal, mae'r clwstwr yn gweithio ar y cyd â'r tîm Rheoli Meddyginiaethau i ddarparu hyb archebu presgripsiynau. Mae'r gwasanaeth hwn yn darparu math arall o fynediad i gleifion ac yn lleddfu pwysau ym maes gofal sylfaenol, trwy gyfeirio cleifion at ffynhonnell gswllt arall. Helpu i ryddhau amser gwerthfawr i staff y dderbynfaf ddelio â galwadau eraill. Bydd y ganolfan archebu presgripsiynau hefyd yn cefnogi gweithgarwch arbed costau mewn perthynas â gwastraff meddyginiaethau a phresgripsiynu mwy costeffeithiol.

Cartrefi Iach (Gofal a Thrwsio) – Mae'r Clwstwr wedi parhau i ariannu'r prosiect Cartrefi Iach am flwyddyn arall. Trwy gydweithio â Gofal a Thrwsio Pen-y-bont ar Ogwr, mae'r gwasanaeth hwn yn darparu Gweithiwr Achos a Therapydd Galwedigaethol pwrpasol sy'n gysylltiedig â meddygfeydd teulu yng Nghlwtwr y Gogledd. Darparu model gofal rhagweithiol, amgen

sy'n canolbwyntio ar ymyriad cynnar ac atal. Mae'r Gweithiwr Achos a'r Therapydd Galwedigaethol wedi cydweithio yn ystod y prosiect hwn i ddarparu gwasanaeth holistaidd sy'n canolbwyntio ar y cartref i gleifion, sy'n cynnig atebion ymarferol ar gyfer amgylchedd y cartref ac yn darparu cymhorthion ac addasiadau, yn ogystal â chynghor a chymorth ymarferol i'w helpu i fyw'n fwy cyfforddus, diogel ac annibynnol gartref.

Gwasanaeth Cwnsela (Tŷ Elis) – Mae'r clwstwr wedi parhau i ariannu a datblygu'r gwasanaeth cwnsela i wella mynediad cleifion at wasanaethau iechyd meddwl a llesiant. Darparu ymyriadau cwnsela therapiwtig strwythuredig i esmwytho pobl sy'n dioddef gofid emosiynol ac i wella strategaethau ymdopi a gwydnwch ymhlith unigolion. Gwnaeth y clwstwr fuddsoddiad ychwanegol hefyd tua diwedd y flwyddyn ariannol ar gyfer menter rhestr aros gan fod y rhestr aros bresennol wedi cynyddu yn sgil y galw. Bydd y buddsoddiad ychwanegol hwn yn helpu i leihau'r rhestr aros yn sylweddol wrth fynd i mewn i'r flwyddyn ariannol newydd.

Darparu cwnsela therapiwtig i aelodau'r teulu sy'n defnyddio prosiect Teuluoedd Arbennig Maesteg – Mae Tŷ Elis yn cydweithio â phrosiect Teuluoedd Arbennig i gynnal ymyriadau cwnsela 6 wythnos i oedolion a/neu gyplau. Mae gan y teuluoedd a gefnogir gan y bartneriaeth hon rhwng Tŷ Elis a Teuluoedd Arbennig aelod sydd ag anghenion ychwanegol ac anableddau. Fel arfer, mae'r aelod o'r teulu sydd â'r anghenion ychwanegol yn cael cymorth gydag iechyd ac addysg yn ogystal â gwasanaethau statudol. Mae'r prosiect hwn yn cefnogi anghenion y rhiant/gofalwr y mae'r plentyn/oedolyn agored i niwed yn dibynnu arno ar gyfer ei lesiant a'i fuddiant.

Mae'r gwaith partneriaeth yn caniatáu cysylltiad uniongyrchol o adeg yr atgyfeiriad hyd nes y ceir mynediad at sesiynau cwnsela. Felly mae'r ymatebolrwydd hwn yn darparu ymyriad cynnar i'r teuluoedd pryd a lle bynnag y bo'i angen. Mae'r cwnselwyr sy'n darparu'r gwasanaeth hwn yn brofiadol iawn ac yn meddu ar wybodaeth helaeth am weithio gyda theuluoedd sydd ag aelod o'r teulu ag anghenion ychwanegol megis awtistiaeth neu anawsterau dysgu, neu sy'n niwroamrywiol.

Ffisiotherapi Cyswllt Cyntaf – Mewn cydweithrediad â thîm Ffisiotherapi y Bwrdd Iechyd, mae'r clwstwr wedi comisiynu gwasanaeth Ffisiotherapi Cyswllt Cyntaf (FCP) am 12 mis arall. Darparu apwyntiadau FCP i boblogaeth y clwstwr o bob un o'r 7 practis meddyg teulu gyda'r nod o wella mynediad a chanlyniadau i gleifion, gan osgoi'r angen i gleifion deithio i safleoedd ysbytai ar gyfer asesiad cychwynnol a darparu'r gofal cywir gan y person cywir ar yr amser cywir.

Profi Protein C-Adweithiol (CRP) yn y Man Lle y Rhoddir Gofal – Mae'r clwstwr wedi cyflwyno profion CRP i leihau presgripsiynu gwrthfotigau amhriodol ac adnabod yn gynnar niwmonia difrifol a gafwyd yn y

gymuned. Mae pob un o'r saith practis yn cymryd rhan yn y prosiect hwn yn ogystal â thair fferyllfa gymunedol.

Fferyllwyr y Clwstwr – Mae'r clwstwr yn ariannu dau fferylllydd band 8a (1.6 WTE) i gefnogi a hybu datblygiad gwasanaethau fferyllol a'r agenda rheoli meddyginiaethau integredig yn y clwstwr, a hynny trwy sicrhau presgripsiynu gofal sylfaenol diogel, sy'n seiliedig ar dystiolaeth ac sy'n gosteffeithiol o fewn practisau meddygon teulu y clwstwr.

Tim Nyrsio Clwstwr Gofal Sylfaenol – Mae'r rôl yn darparu dull holistaidd, sy'n canolbwyntio ar y person, o reoli ac addysgu cleifion ag afiachedd cronig. Mae'r Nyrs Clwstwr Band 6 yn cynnal adolygiadau o gleifion sy'n gaeth i'w cartrefi ac yn datblygu cynlluniau cymorth i alluogi cleifion sy'n byw â chlefyd cronig i reoli eu cyflwr mewn modd effeithiol. Mae hyn yn gwella ansawdd a strwythur y broses o fonitro clefydau cronig ar gyfer y rhai sy'n gaeth i'w cartrefi. Mae gweithio o fewn tîm Iechyd a Gofal Cymdeithasol Integredig wedi caniatáu i'r Nyrs gael mynediad uniongyrchol at therapyddion yn y tîm amlddisgyblaethol, gan gynnwys aelodau o'r trydydd sector.

Mae'r clwstwr hefyd wedi prynu system amserlennu ar gyfer gweithgarwch dyddiol tîm nyrsio gofal sylfaenol y clwstwr. Mae hyn nid yn unig yn caniatáu i amserlen waith y staff ym mhob un o'r practisau gael ei lanlwytho ar y system, mae hefyd yn darparu offeryn diogelwch wrth weithio ar eich pen eich hun, gan fod yn rhaid i staff fewngofnodi ac allgofnodi yng nghartrefi'r cleifion. Yn caniatáu i bractisau wirio ar y system lle mae'r aelod staff os oes yna unrhyw bryderon.

Dermatoleg – Cyrsiau dermatosgopi wedi'u hariannu trwy Brifysgol Caerdydd a dermatosgopau ar gyfer meddygfeydd teulu. Gwella cysylltiadau â gwasanaethau dermatoleg gofal eilaidd a gwella mynediad at ddiagnosis amserol o ganfer y croen.

Llif gwaith – Y clwstwr wedi buddsoddi yn Llif Gwaith HERE i sefydlu mecanweithiau i reoli gohebiaeth cleifion yn effeithiol a lleihau llwyth gwaith meddygon teulu.

Llwybr Iechyd Meddwl – Datblygu llwybr ar gyfer cleifion sydd ag anghenion iechyd meddwl i sicrhau y gallant gael mynediad at gymorth perthnasol yn ôl yr angen.

Profi ocsid nitrig wedi'i ffracsiynu a allanadlir (FENO) – Mae'r clwstwr wedi buddsoddi mewn cyfarpar a fydd yn fodd i fonitro pobl ag asthma, a hynny er mwyn cynorthwyo'r broses o wneud diagnosis o asthma, prosiectau presgripsiynu fferyllwyr, ac i gwtogi ar bresgripsiynu corticosteroidau anadladwy (ICS). Mae defnyddio'r cyfarpar hwn yn cynorthwyo o ran gwneud diagnosis cywir o asthma ac yn cefnogi cynlluniau triniaeth, gan gynnwys lleihau dosau ICS, lleihau'r risg o sgileffeithiau niweidiol, a lleihau presgripsiynu ICS yn gyffredinol, a chynorthwyo hefyd i wella cydymffurfedd cleifion o ran anadlyddion.

**Bwrdd Iechyd
Prifysgol Cwm
Taf Morgannwg
(BIPCTM)**

**Gogledd Pen-y-bont
ar Ogwr**

Arweinydd y Clwstwr

Dr Geoff Smith
Geoffrey.Smith@wales.nhs.uk

Rheolwr Practis Arweiniol

Sarah Thomas
Sarah.Thomas24@wales.nhs.uk

**Rheolwr Datblygu
y Clwstwr**

Joanne Halse

Practisau'n cymryd rhan yn y Gwasanaeth Gwella Llesiant (WISE) – Mae practisau yng Nghlwestwr y Gogledd yn elwa o wasanaeth WISE y Bwrdd Iechyd. Mae hwn yn wasanaeth dan arweiniad hyfforddwr lles i rymuso cleifion i wella eu hiechyd hirdymor eu hunain a lleihau baich eu symptomau er mwyn gwella ansawdd eu bywyd. Caiff cleifion eu haddysgu a'u hyfforddi am hyd at naw mis a'u dysgu i reoli eu cyflwr iechyd. Mae'r hyfforddwr yn helpu'r claf i edrych mewn modd holistaidd ar yr holl ffactorau sy'n effeithio ar ei iechyd a'i hapusrwydd.

Nod WISE yw grymuso cleifion i ddatblygu ymdeimlad o reolaeth dros eu hiechyd corfforol a meddyliol hirdymor ac anelu at lesiant a hirhoedledd. Mae'r cleifion yn datblygu offer i oresgyn rhai o'r rhwystrau a wynebir o ran ffordd o fyw a ffactorau ymddygiad sy'n effeithio ar iechyd. Mae hwn yn wasanaeth cynhwysol, anfeirniadol i gefnogi cleifion fel yr unigolion yr ydynt yn eu cymunedau. Mae'r gwasanaeth ar gael i unrhyw un sydd â chyflyrau iechyd hirdymor neu sydd ar restr aros, sy'n teimlo y byddai'n elwa o gael hyfforddwr i wella ei brofiad o fyw â'i gyflwr. Unrhyw un sydd â chymhelliant i wella'r ffactorau ffordd o fyw sy'n berthnasol i iechyd corfforol a meddyliol.

- Dolen i gynlluniau perthnasol
- Astudiaeth achos/enghraifft o waith

Beth yw'r prif gyflawniadau?

Beth a aeth yn dda?

Mae ymgysylltu â chynrychiolwyr y cydweithredfeydd i ffurfio'r clwstwr yn gweithio'n dda, mae bron pob aelod o'r clwstwr yn ymuno â chyfarfodydd y clwstwr ac yn chwarae rhan weithredol.

Beth y gellid ei wneud yn wahanol?

Mae angen rhoi sylw brys i'r broses o ystyried cyllid amgen ar gyfer prosiectau llwyddiannus, gan y bydd y clystyrau'n wynebu prosiectau megis Ffisiotherapi Cyswllt Cyntaf (FCP) yn gyson, lle maent wedi profi eu gwerth dros gyfres o flynyddoedd ac mae angen eu hariannu trwy lwybr amgen. Yr ethos cyfan y tu ôl i glwstwr yw, os yw cysyniad yn cael ei brofi, y byddid yn dod o hyd i gyllid canolog.

Beth nesaf?

Yn unol â Datblygu Clwstwr Carlam (DCC) mae model y clwstwr wedi esblygu i gynnwys pob un o'r cydweithredfeydd proffesiynol. Bydd y clwstwr yn parhau i weithio gydag aelodau cydweithredol y clwstwr i sicrhau eu bod yn cael eu cefnogi o ran y rhaglen waith newydd hon, a'u bod yn ymwybodol o gylch gwaith a chyfrifoldebau'r clwstwr. Archwilio ffyrdd cydweithredol newydd o weithio i fynd ati ar y cyd i ddiwallu anghenion y boblogaeth, gwella iechyd a llesiant poblogaeth y clwstwr, a chefnogi cynaliadwyedd ym maes Gofal Sylfaenol.

Adeiladu ar y strwythur adrodd rhwng y Cydweithredfeydd, y Clystyrau, y Cyd-fyrddau Partneriaeth/Grwpiau Clwstwr Cyfan a'r Byrddau Partneriaeth Rhanbarthol, gan sicrhau bod y cyfathrebu'n gweithio'n effeithiol i fyny ac i lawr y grwpiau gwahanol. Cwblhau'r broses ar gyfer tynnu sylw at brosiectau llwyddiannus er mwyn gallu ystyried ffyrddau cyllid eraill, fel bod y clystyrau'n gallu ailfuddsoddi mewn mentrau eraill yn seiliedig ar ddata iechyd y boblogaeth a data segmentu.

Mewn cydweithrediad ag aelodau'r clwstwr, dadansoddi data segmentu y boblogaeth/data haenu risg i gynorthwyo prosiectau penodol y clwstwr, gan sicrhau ei fod yn diwallu anghenion iechyd poblogaeth y clwstwr. Bydd hyn yn caniatáu i'r clwstwr fynd i'r afael ag ymddygiadau/dewisiadau ffordd o fyw y boblogaeth, megis gordewdra, smygu, camddefnyddio sylweddau, diffyg ymarfer corff a deiet gwael gyda chefnogaeth gan aelodau'r clwstwr megis y trydydd sector ac Iechyd Cyhoeddus, ac ati.

Parhau i gefnogi rhaglenni brechu a chynyddu nifer y bobl sy'n manteisio arnynt. Parhau i wella'r rhaglen frechu ar y cyd â chyd-weithwyr o'r timau iechyd cyhoeddus a diogelu iechyd lleol, er enghraifft COVID, cyfraddau brechu rhag y ffliw ymhlith plant 2 a 3 oed, a nifer y cleifion hynny rhwng 6 mis a 64 oed sydd mewn perygl sy'n cael eu brechu, a brechiadau eraill i boblogaethau'r practis.

Adeiladu'n gyflym ar y broses o ddarparu datblygiadau arloesol, gan ehangu galluedd yr adnoddau digidol i wella mynediad ledled ein cymunedau.

Parhau i drafod strategaeth gyfathrebu y clwstwr ar gyfer ei brosiectau/negeseuon. Un maes ffocws yn hyn o beth fydd cynyddu nifer y bobl sy'n cael eu Sgrinio am Ganser, a hynny trwy wella ymwybyddiaeth cleifion/y cyhoedd o'r Gwasanaethau Sgrinio am Ganser sydd ar gael.

Bwrdd Iechyd Prifysgol Cwm Taf Morgannwg (BIPCTM)

Gorllewin Pen-y-bont ar Ogwr

Arweinydd y Clwstwr

Dr Charlotte Reilly
Charlotte.Reilly@wales.nhs.uk

Matthew Whysall
Matthew.Whysall@wales.nhs.uk

Rheolwr Datblygu y Clwstwr

Joanne Halse
Joanne.Halse2@wales.nhs.uk

Gorllewin Pen-y-bont ar Ogwr

Pwy ydym ni?

Mae Clwstwr Gorllewin Pen-y-bont ar Ogwr yn un o dri chlwtwr ym Mhen-y-bont ar Ogwr, ac mae iddo dri phraxis o fewn ôl troed Bwrdd Iechyd Prifysgol Cwm Taf Morgannwg. Gan mai dyma'r lleiaf o'r tri chlwtwr, mae'n gwasanaethu poblogaeth o tua 34,526, a hynny'n bennaf mewn amgylchedd trefol gyda rhai ardaloedd o amddifadedd. Mae'r ardal ddaearyddol yn cwmpasu Porthcawl, y Pil, Mynydd Cynffig a Chorneli, sy'n arfordirol, yn wledig ac yn drefol gyda phocedi o amddifadedd difrifol. Mae Porthcawl yn gyrchfan wyliau ac yn gartref i barc carafanau statig mawr sy'n arwain at boblogaeth uchel o gleifion dros dro a thymhorol. Mae'r practisau yn y clwtwr yn cynnwys:

- Porthcawl
- Meddygfa Gogledd Corneli
- Heathbridge House

Mae dau allan o'r tri phraxis yn bractisau hyfforddi, ac mae ystâd y clwtwr yn cynnwys tair prif feddygfa ac un feddygfa gangen. Mae gan y clwtwr hefyd y canlynol i ddarparu mynediad a gwasanaethau i'w boblogaeth o gleifion:

- 4 Cartref nyrsio
- 8 Fferyllfa Gymunedol
- 4 o Bractisau Deintyddol
- 6 Chartref preswyl

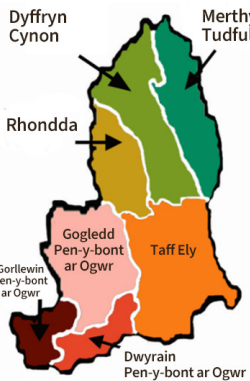
Ar beth yr ydym yn gweithio?

Ffisiotherapi Cyswllt Cyntaf – Mewn cydweithrediad â thîm Ffisiotherapi y Bwrdd Iechyd, mae'r clwtwr wedi comisiynu gwasanaeth Ffisiotherapi Cyswllt Cyntaf (FCP) am 12 mis arall (2025-26). Darparu apwyntiadau FCP i boblogaeth y clwtwr o bob un o'r 3 practis meddyg teulu gyda'r nod o wella mynediad a chanlyniadau i gleifion, gan osgoi'r angen i gleifion deithio i safleoedd ysbytai ar gyfer asesiad cychwynnol a darparu'r gofal cywir gan y person cywir ar yr amser cywir. Ochr yn ochr â hyn, mae'r clwtwr yn rhedeg system archebu a rennir sy'n caniatáu i'r practisau roi cyfle i gleifion gael mynediad at yr apwyntiad cynharaf sydd ar gael, boed hynny yn eu practis cofrestredig neu yn un o'r 2 bractis arall os yw'r claf yn fodlon teithio. Mae yna hefyd elfen o weinyddiaeth a ddarperir gan brif bractis i gefnogi.

Tim Fferyllol y Clwtwr – Mae'r clwtwr yn parhau i fuddsoddi yn nhîm fferyllol sefydledig y clwtwr, sy'n cynnwys dau Fferyllydd band 8b (1.6 WTE) ac un technegydd fferyllol band 6 (0.8 WTE).

Mae'r rolau hyn wedi cynyddu capasiti'r fferyllwyr, ac wedi hybu datblygiad y gwasanaethau fferyllol a'r agenda rheoli meddyginiaethau integredig. Trwy sicrhau presgripsiynu gofal sylfaenol diogel, sy'n seiliedig ar dystiolaeth ac sy'n gosteffeithiol ym mhRACTISAU meddygon teulu y clwtwr. Mae cymorth y Technegydd Fferyllol yn fodd i ehangu'r ffrydiau gwaith yn unol ag egwyddorion gofal iechyd darbodus.

Nyrs Rheoli Cyflyrau Cronig - Mae'r rôl yn darparu dull holistaidd, sy'n canolbwyntio ar y person, o reoli ac addysgu cleifion ag afiachedd cronig. Mae'r Nyrs Clwtwr Band 6 yn cynnal adolygiadau o gleifion sy'n gaeth i'w cartrefi ac yn datblygu cynlluniau cymorth i alluogi cleifion sy'n byw â chlefyd cronig i reoli eu cyflwr mewn modd effeithiol. Mae hyn yn gwella ansawdd a strwythur y broses o fonitro clefydau cronig ar gyfer y rhai sy'n gaeth i'w cartrefi. Mae gweithio o fewn tîm Iechyd a Gofal Cymdeithasol Integredig wedi caniatáu i'r Nyrs gael mynediad uniongyrchol at therapyddion yn y tîm amlddisgyblaethol, gan gynnwys aelodau o'r trydydd sector.

Rhaglen Atal Diabetes Cymru Gyfan (AWDPP) – Mae Iechyd Cyhoeddus Cymru yn arwain y gwaith o ddatblygu a gweithredu Rhaglen Atal Diabetes Cymru Gyfan, ac mae yna gynlluniau i'w chyflwyno ledled Cymru dros y tair blynedd nesaf. Mae Clwtwr Gorllewin Pen-y-bont ar Ogwr yn un o ddau glwtwr sydd wedi cael eu dewis i fod yn ardaloedd peilot ar gyfer BIPCTM.

Mae'r Rhaglen yn cynnwys ymyriad byr, a ddarperir gan Weithwyr Cymorth Gofal Iechyd hyfforddedig, dan oruchwyliath deietegwyr lleol, i bobl y nodwyd eu bod mewn perygl o ddatblygu diabetes math 2 (HbA1c 42-47 mmol/mol). Oherwydd swyddi gwag a chyllid, cafodd y prosiect ei ohirio am gyfnod byr ond y gobaith yw y bydd yn aildechrau yn 2025/26.

- Dolen i gynlluniau perthnasol
- Astudiaeth achos/enghraifft o waith

Beth yw'r prif gyflawniadau?

Beth a aeth yn dda?

Mae ymgysylltu â chynrychiolwyr y cydweithredfeydd i ffurfio'r clwtwr yn gweithio'n dda, mae bron pob aelod o'r clwtwr yn ymuno â chyfarfodydd y clwtwr

Beth nesaf?

Yn unol â Datblygu Clwtwr Carlam (DCC) mae model y clwtwr wedi esblygu i gynnwys pob un o'r cydweithredfeydd proffesiynol. Bydd y clwtwr yn parhau i weithio gydag aelodau cydweithredol y clwtwr i sicrhau eu bod yn cael eu cefnogi o ran y rhaglen waith newydd hon, a'u bod yn ymwybodol o glych gwaith a chyfrifoldebau'r clwtwr. Archwilio ffyrdd cydweithredol newydd o weithio i fynd ati ar y cyd i ddiwallu anghenion y boblogaeth, gwella iechyd a llesiant poblogaeth y clwtwr, a chefnogi cynaliadwydd ym maes Gofal Sylfaenol.

Adeiladu ar y strwythur adrodd rhwng y Cydweithredfeydd, y Clystyrau, y Cyd-fyrddau Partneriaeth/Grwpiau Clwtwr Cyfan a'r Byrddau Partneriaeth Rhanbarthol, gan sicrhau bod y cyfathrebu'n gweithio'n effeithiol i fyny ac i lawr y grwpiau gwahanol. Cwblhau'r broses ar gyfer tynnu sylw at brosiectau llwyddiannus er mwyn gallu ystyried ffrydiau cyllid eraill, fel bod y clystyrau'n gallu ailfuddsoddi mewn mentrau eraill yn seiliedig ar ddata iechyd y boblogaeth a data segmentu.

Mewn cydweithrediad ag aelodau'r clwtwr, dadansoddi data segmentu y boblogaeth/data haenu risg i gynorthwyo brosiectau penodol y clwtwr, gan sicrhau ei fod yn diwallu anghenion iechyd poblogaeth y clwtwr. Bydd hyn yn caniatáu i'r clwtwr fynd i'r afael ag ymddygiadau/dewisiadau ffordd o fyw y boblogaeth, megis gordewdra, smygu, camddefnyddio sylweddau, diffyg ymarfer corff a deiet gwael gyda chefnogaeth gan aelodau'r clwtwr megis y trydydd sector ac Iechyd Cyhoeddus, ac ati.

Parhau i gefnogi rhaglenni brechu a chynyddu nifer y bobl sy'n manteisio arnynt, a hynny ar y cyd â chydweithwyr o'r timau iechyd cyhoeddus a diogelu iechyd lleol.

Adeiladu'n gyflym ar y broses o ddarparu datblygiadau arloesol, gan ehangu galluedd yr adnoddau digidol i wella mynediad ledled ein cymunedau.

Parhau i wella'r rhaglen frechu, er enghraifft COVID, cyfraddau brechu rhag y fflw ymhlith plant 2 a 3 oed, a nifer y cleifion hynny rhwng 6 mis a 64 oed sydd mewn perygl sy'n cael eu brechu, a brechiadau eraill i boblogaethau'r practis. Gweithio ar y cyd â'r timau diogelu iechyd i sicrhau bod yr ymgrych frechu yn cael ei rhedeg mewn ffordd mor effeithlon ac effeithiol â phosibl.

Parhau i drafod strategaeth gyfathrebu y clwtwr ar gyfer ei brosiectau/negeseuon. Un maes ffocws yn hyn o beth fydd cynyddu nifer y bobl sy'n cael eu Sgrinio am Ganser, a hynny trwy wella ymwybyddiaeth cleifion/y cyhoedd o'r Gwasanaethau Sgrinio am Ganser sydd ar gael.

Bwrdd Iechyd Prifysgol Cwm Taf Morgannwg (BIPCTM)

Merthyr Tudful

Meddygon Teulu Arweiniol

Dr E Jones
evelyn.jones@wales.nhs.uk
Dr S Velupillai
shyama.velupillai@wales.nhs.uk

Rheolwyr Practis Arweiniol

Debbie Milton
debbie.milton@wales.nhs.uk
Kevin Rogers
kevin.rogers@wales.nhs.uk

Rheolwr Datblygu'r Clwstwr

Imran Gilani
imran.gilani@wales.nhs.uk

Merthyr Tudful

Pwy ydym ni?

Un o wyth clwstwr ym Mhractis Bwrdd Iechyd Prifysgol Cwm Taf Morgannwg, sy'n cwmpasu ardal awdurdod lleol Merthyr Tudful a phoblogaeth o tua 60 mil.

Gwasanaethau yn y clwstwr:

- 6 Practis Meddygon Teulu
- 13 o fferyllfeydd cymunedol
- 4 Optegydd
- 7 Practis Deintyddol

Mae yna chwe phractis sy'n gweithredu yn ardal Clwstwr Merthyr Tudful:

- Practis Parc Iechyd Keir Hardie Un
- Practis Meddygol Morlais
- Practis Parc Iechyd Keir Hardie Dau
- Practis Meddygol Pont-cae
- Practis Parc Iechyd Keir Hardie Tri
- Canolfan Gofal Sylfaenol Treharris

Ein blaenoriaeth yw aeddfedu clystyrau meddygol yn llawn, parhau i gefnogi'r gwaith o ddatblygu mentrau yn y gymuned i ganiatáu cynaliadwydd yr holl wasanaethau, a gwella iechyd a llesiant.

Cydweithredu Traws-sector: Cryfhau partneriaethau rhwng cydweithredfeydd i sicrhau gofal integredig sy'n canolbwyntio ar yr unigolyn.

Cynaliadwydd y Gweithlu: Mynd i'r afael â heriau o ran y gweithlu a sicrhau cymorth ledled pob sector sy'n ymwneud â darparu gofal.

Gofal Integredig: Hybu proses esmwyth o integreiddio gwasanaethau i wella canlyniadau cleifion a pharhad gofal.

Iechyd Cymunedol Rhagweithiol: Canolbwyntio ar iechyd y boblogaeth, gan gydweithio i fynd i'r afael ag anghenion iechyd ehangach.

Arloesi a Rhannu: Meithrin arloesedd a rhannu arfer gorau ledled pob sector i sicrhau gwelliant parhaus.

Integreiddio Digidol: Defnyddio offer digidol i wella prosesau cyfathrebu, rhannu data, a chydlyn gofal.

Ar beth yr ydym yn gweithio?

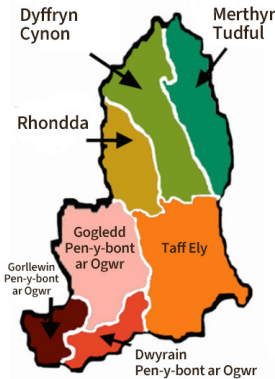
Prif flaenoriaethau strategol

Cydweithio yn unol â'r Model Clwstwr Carlam, datblygu gwasanaethau ac adolygu llwybrau i gefnogi mynediad at wasanaethau ar gyfer ei boblogaeth o gleifion mewn lleoliadau Gofal Sylfaenol a Chymunedol.

Y Clwstwr, ar y cyd â thimau Iechyd y Cyhoedd, i ddarparu cymorth targededig ar gyfer iechyd y boblogaeth, gan flaenoriaethu grwpiau anoddach eu cyrraedd a mynd i'r afael ag anghenion cymunedau agored i niwed a difreintiedig.

Cymorth Iechyd Meddwl: Gwasanaeth Cwnsela un i un: mewn partneriaeth ag ymddiriedolaeth elusennol Stephens a George, gall holl breswylwyr Merthyr gyrchu gwasanaethau cwnsela ar gyfer straen a gorbryder.

Ffisiotherapi Cyswllt Cyntaf ar gyfer cyflyrau cyhyrsgerberdydo: Mae'r Clwstwr yn ariannu 23 o sesiynau cyhyrsgerberdydol wythnosol ar draws practisau meddygon teulu. Mae'r gwasanaeth hwn yn darparu sesiynau

mewn practisau meddygon teulu, gan wella mynediad a chanlyniadau cleifion a hefyd ddileu'r angen am atgyfeiriadau pellach at y gwasanaeth gofal sylfaenol ehangach.

Prosiect Atal Diabetes Cymru Gyfan: Prosiect peilot dan arweiniad Iechyd Cyhoeddus Cymru, sy'n canolbwyntio ar atal diabetes math 2.

PIPYN/Pwysau Iach Plant yng Nghymru: Mae'r Rhaglen Iechyd y Cyhoedd hon yn cefnogi plant (3-7 oed) a'u teuluoedd ym Merthyr trwy gynnal sesiynau rhyngweithiol ar fwyta'n iach, cynllunio prydau bwyd, a gweithgareddau ar gyfer y teulu.

Presgripsiynu Cymdeithasol: Swyddogion Cymorth Ymarfer Cyffredinol (GPSO) yn darparu galluedd hanfodol i gefnogi'r awdurdod lleol a phractis cyffredinol, gan hwyluso iechyd ac integreiddiad cymdeithasol. Cafodd y rôl ei gwerthuso, ac amlygodd fuddion clir i bawb, gan gyfrannu'n effeithiol at y broses gyffredinol o ddarparu gwasanaethau gofal iechyd a chefnogi agenda Cymru Iachach.

Beth yw'r prif gyflawniadau?

A ydych wedi cael unrhyw wobrau neu gydnabyddiaeth yr hoffech eu rhannu?

Prosiect Sgrinio'r Fron - Defnyddio dull gwyddor ymddygiadol i feithrin ymwybyddiaeth o'r gwasanaeth sgrinio'r fron.

Aeth y Clwstwr ati i ddatblygu ymgyrch sgrinio'r fron ar y cyfryngau cymdeithasol ar sail ymddygiad, a hynny i feithrin ymwybyddiaeth o'r gwasanaeth sgrinio'r fron a chynyddu nifer yr unigolion sy'n ei ddefnyddio. Roedd yr ymgyrch ar y cyfryngau cymdeithasol yn canolbwyntio ar negeseuon allweddol ynghylch sgrinio'r fron ac yn nodi'r ymddygiadau targed mewn cydweithrediad ag Iechyd Cyhoeddus Cymru. Aed ati i rannu negeseuon â'r cyhoedd ar y cyfryngau cymdeithasol i gyd-fynd â gwahoddiadau i gleifion fynd i uned symudol Bron Brawf Cymru i fanteisio ar y gwasanaeth sgrinio'r fron.

Ar ben hyn, defnyddiwyd arolwg dulliau cymysg i gipio rhwystrau a hwyluswyr lleol o ran sgrinio'r fron i'w cynnwys mewn ymgyrchoedd/ymyriadau targededig yn y dyfodol. Yn sgil y prosiect, dysgwyd pethau defnyddiol am ddefnyddio dull seiliedig ar ymddygiad i gefnogi cynnydd yn nifer yr unigolion sy'n defnyddio'r gwasanaeth sgrinio'r fron. Roedd y canfyddiadau wedi galluogi cyd-weithwyr a phartneriaid i feithrin gwell dealltwriaeth o'r hwyluswyr a'r rhwystrau o ran sgrinio'r fron ar gyfer menywod mewn cymunedau lleol. Yn dilyn y prosiect, lluniwyd dogfen am y dull partneriaeth i fanylu ar argymhellion ac arfer gorau mewn perthynas â meithrin ymwybyddiaeth o'r gwasanaeth sgrinio'r fron.

Cafodd y prosiect hwn ei gynnwys fel enghraifft o arfer da yn e-fwletin Iechyd Cyhoeddus Cymru ar Wyddor Ymddygiadol, a chafodd ei dderbyn i'w arddangos ar boster yng Nghynhadledd Canser Cymru a gynhaliwyd ar 3 Mawrth 2025.

Beth yr ydym wedi'i ddysgu?

Yr hyn a aeth yn dda

Mae'r ymgysylltiad â chynrychiolwyr y gydweithredfa wedi bod yn gryf, gyda mwyafrif yr aelodau'n cymryd rhan weithredol yng nghyfarfodydd y clwstwr.

Roedd mentrau'r gydweithredfa (megis Swyddogion Cymorth Ymarfer Cyffredinol/Ffisiotherapyddion) wedi gwella effeithlonrwydd a phrofiad cleifion.

Mae offer digidol (Gwefannau/Apiâu) wedi gwella hygyrchedd.

Mae'r ffocws ar wasanaethau cymorth iechyd trwy Bartneriaid (Stephens a George, Valleys Steps, ac ati) wedi cael croeso mawr gan gleifion.

Yr hyn y gellid bod wedi ei wneud yn wahanol

Ymgysylltu'n gynt â rhanddeiliaid yn y cam cynllunio i sicrhau bod gwasanaethau'n cael eu darparu – colli gwasanaeth y Swyddogion Cymorth Ymarfer Cyffredinol.

Mwy o gymorth gan bartneriaid i sicrhau cynaliadwydd a pharhad gwasanaethau – colli gwasanaeth y Swyddogion Cymorth Ymarfer Cyffredinol.

Cryfhau'r gweithlu i liniaru heriau staffio a phwysau ar y gwasanaeth – mae'n dal i fod yn anodd iawn recriwtio.

Mae angen proses frys i sicrhau cyllid amgen ar gyfer prosiectau hirdymor llwyddiannus. Mae clystyrau'n aml yn rheoli mentrau profedig, sy'n gofyn am gyllid cynaliadwy y tu hwnt i'r cynlluniau peilot cychwynnol. Y bwriad gwreiddiol oedd i brosiectau llwyddiannus gael cyllid canolog, ond mae hyn yn dal i fod yn her.

Mae Swyddogion Cymorth Ymarfer Cyffredinol wedi chwarae rôl hanfodol wrth lywio iechyd ac integreiddio cymdeithasol gan sicrhau cynaliadwydd ar gyfer y ddau sefydliad. Fodd bynnag, ers i'r Clystyrau gael eu ffurfio'n ddiweddar, mae swyddi'r Swyddogion Cymorth Ymarfer Cyffredinol wedi cael eu dileu oherwydd diffyg endid cyfreithiol a statws cyflogaeth yn yr Awdurdod Lleol. Mae hyn yn cynrychioli cam sylweddol am yn ôl yn achos cysyniad profedig sy'n cyd-fynd yn uniongyrchol â'r agenda Cymru Iachach.

**Bwrdd Iechyd
Prifysgol Cwm
Taf Morgannwg
(BIPCTM)**

Merthyr Tudful

**Meddygon Teulu
Arweiniol**

Dr E Jones
evelyn.jones@wales.nhs.uk
Dr S Velupillai
shyama.velupillai@wales.nhs.uk

**Rheolwyr Practis
Arweiniol**

Debbie Milton
debbie.milton@wales.nhs.uk
Kevin Rogers
kevin.rogers@wales.nhs.uk

**Rheolwr Datblygu'r
Clwstwr**

Imran Gilani
imran.gilani@wales.nhs.uk

Beth nesaf?

Dyrannu Adnoddau: Canolbwyntio ar sicrhau bod adnoddau a chyllid yn cael eu dosbarthu'n fwy effeithiol ledled yr ardal leol, gan ofalu eu bod yn cyd-fynd ag anghenion a blaenoriaethau allweddol.

Llwybrau Gofal Integredig: Gwellu prosesau cyfathrebu a chydgyssylltu rhwng y gwasanaethau gofal sylfaenol, eilaidd a chymunedol er mwyn sicrhau teithiau esmwyth i gleifion, gan flaenoriaethu diogelwch cleifion a llywodraethu clinigol da trwy'r defnydd o dechnolegau digidol. Mae'r dull hwn yn sicrhau bod gwybodaeth yn cael ei rhannu mewn modd effeithiol, gan leihau'r risgiau a chefnogi gofal diogel, o ansawdd uchel ledled pob lleoliad.

Materion Gweithredol: Mynd i'r afael â heriau gweithredol, yn cynnwys pwysau ar y gweithlu a recriwtio, gan sicrhau bod y system yn gweithredu'n esmwyth ac mewn modd cynaliadwy.

Arloesedd a Phrosiectau Peilot: Cefnogi'r gwaith o brofi prosiectau neu ymyriadau newydd cyn ystyried eu gweithredu ar raddfa fwy, gan sicrhau ein bod yn gwerthuso'u heffaith mewn modd effeithiol.

Yn ystod 2025-26, gwnaed dau fuddsoddiad newydd mewn arloesedd digidol. Y cyntaf yw'r ap Good Boost, sy'n rhoi cymorth i unigolion â chyflyrau cyhyrsgerberbydol trwy raglenni ymarfer corff personol. Yr ail yw'r ap Holly Health, sef llwyfan hyfforddi iechyd digidol a gynlluniwyd i helpu unigolion i wneud newidiadau cynaliadwy i'w ffordd o fyw. Mae'n cynnig technegau personol ar gyfer meithrin arferion i reoli straen, gorbryder, ymarfer corff, a chwsg, gan hybu llesiant meddyliol a chorfforol cyffredinol.

Amgylchedd Cefnogol: Creu diwylliant lle y gellir rhannu pryderon mewn modd agored, a lle y caiff dysgu ei annog ar bob lefel o'r system.

Bwrdd Iechyd Prifysgol Cwm Taf Morgannwg (BIPCTM)

Gogledd Cynon

Arweinydd y Clwstwr

Dr Owen Thomas
Owen.thomas4@wales.nhs.uk

Rheolwr Practis Arweiniol

Hayley Rogers hayley.rogers@wales.nhs.uk

Rheolwr Datblygu'r Clwstwr

Imran Gilani imran.gilani@wales.nhs.uk

Gogledd Cynon

Pwy ydym ni?

Un o wyth clwstwr ym Mwrdd Iechyd Prifysgol Cwm Taf Morgannwg, sydd â phoblogaeth o tua 30,000. Mae data Iechyd Cyhoeddus Cymru yn adlewyrchu cyfraddau uchel o amddifadedd cymdeithasol, problemau iechyd meddwl, anabledd/afiachedd hirdymor, tloedi/budd-daliadau, a salwch cronig yn sgil hen ddiwydiant trwm, yn enwedig mwyngloddio.

Mae gan bob Contractwr Gofal Sylfaenol gydweithredfeydd naill ai wedi'u sefydlu neu wrthi'n cael eu sefydlu, ac mae arweinydd o bob un yn cynrychioli'r proffesiwn yn y cyfarfodydd clwstwr.

Historically, Practis Meddygon Teulu in the Cynon valley worked as one cluster consisting of eight Practis Meddygon Teulu. However in 2018, the cluster agreed to separate into two formal clusters, North and South, to support each area's differentiating objectives, priorities and vision. The following three practices now form the Gogledd Cynon cluster:

- Canolfan Feddygol St John
- Canolfan Feddygol Hirwaun
- Canolfan Feddygol Foundry

Gwasanaethau yn y clwstwr (meddygon teulu/contractwyr eraill/gwasanaethau cymunedol)

- 3 Practis Meddygon Teulu
- 14 o fferyllfeydd cymunedol
- 4 practis optometreg
- 6 phractis deintyddol

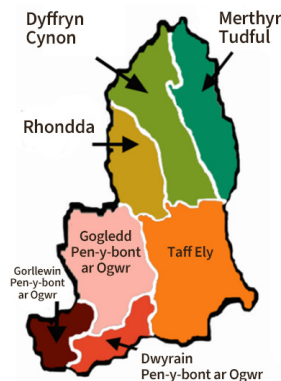
Ar beth yr ydym yn gweithio?

Prosiect Iechyd y Boblogaeth COPD: Mae cyfraddau Clefyd Rhwystrol Cronig yr Ysgyfaint (COPD) yn uwch na'r cyfartaledd ar gyfer CTM, gyda gwaethygiadau yn y gaeaf yn rhoi pwysau ar gleifion a'r gwasanaethau gofal iechyd, fel ei gilydd. Mae nyrsys practis yn mynd ati i gysylltu â chleifion sy'n cydsynio, gan gynnig cymorth, gwybodaeth am yr hwb COPD, ac atgyfeiriadau megis at Helpa Fi i Stopio. Mae canfyddiadau cynnar yn dangos bod y dull rhagweithiol hwn wedi nodi a rhoi cymorth i gleifion, gan wella rheolaeth ar COPD yn ystod y gaeaf.

Iechyd Meddwl: Gwella cymorth iechyd meddwl ym maes gofal sylfaenol a'r gwasanaethau cwnsela i Oedolion ac i Blant a Phobl Ifanc mewn partneriaeth â Vitality Therapies. Mae'r gwasanaethau hyn yn cynnig cymorth wedi'i deilwra, gydag wyth sesiwn gwnsela wythnosol i oedolion ac o leiaf chwe sesiwn ar gyfer plant a phobl ifanc.

Therapiau: Ehangu dulliau gofal iechyd holistaidd trwy gyflwyno gwasanaeth Therapiau Holistaidd, gyda'r nod o gefnogi cleifion gyda llesiant meddyliol, lludded, a phroblemau cyhyrol a achosir gan gyflyrau cysylltiedig ag arthrits.

Iechyd Meddwl: Cryfhau cydnerthedd a llesiant meddyliol ymhlith pobl ifanc trwy gydweithrediad ag ysgolion cyfun. Mae'r clwstwr yn ariannu ac yn trefnu cyrsiau cydnerthedd a ddarperir gan Camau'r Cymoedd, gan roi sgiliau ymarferol i fyfyrwyr i wella eu cydnerthedd a'u llesiant cyffredinol.

Fferyllwyr: Gwella'r broses o reoli meddyginiaethau trwy gyflogi fferyllwyr clwstwr pwrpasol sy'n adolygu meddyginiaethau, yn cefnogi profion lleol i gleifion, ac yn rheoli moddion gwrthgeulo uniongyrchol trwy'r geg (DOAC).

Ffisiotherapi: Gwella gofal cyhyrsgerberbydol a lleihau llwyth gwaith meddygon teulu trwy ddarparu gwasanaethau Ffisiotherapi Cyswllt Cyntaf. Mae'r fenter hon yn galluogi cleifion i gael mynediad uniongyrchol at sesiynau ffisiotherapi mewn practisau meddygon teulu, gan leihau nifer yr atgyfeiriadau ymlaen a gwella canlyniadau cleifion.

Beth yw'r prif gyflawniadau?

Cafodd y prosiect COPD ei gynnwys yng Nghynhadledd Ymchwil a Datblygu BIPCTM yn 2024.

Beth yr ydym wedi'i ddysgu?

Bydd gwerthuso prosiectau presennol yn caniatáu i'r Clwstwr adolygu ei lwyddiannau a llywio

trafodaethau â phartneriaid ynghylch prif ffrydio (os yw'n briodol). Gweithio gyda chyd-weithwyr ym maes Iechyd y Cyhoedd i dargedu cymorth iechyd y boblogaeth mewn grwpiau anoddach eu cyrraedd/cymunedau mwy difreintiedig ymhlith grwpiau agored i niwed ac ymylol.

Yr hyn a aeth yn dda

Mae ymgysylltu â chynrychiolwyr y cydweithredfeydd i ffurfio'r clwstwr yn gweithio'n dda; mae bron pob aelod o'r clwstwr yn ymuno â chyfarfodydd y clwstwr ac yn chwarae rhan weithredol. Mae prosiectau a oedd yn cynnwys holl aelodau'r clwstwr yn cael eu trafod, a bydd yr aelodau'n chwarae rhan weithredol yn natblygiad y rheiny, megis y strategaeth Digidol a Chyfathrebu.

Yr hyn y gellid bod wedi ei wneud yn wahanol

Mae angen proses frys i sicrhau cyllid amgen ar gyfer prosiectau hirdymor llwyddiannus, gan sicrhau y gall clystyrau gynnal mentrau profedig ac ailfuddsoddi ynddynt.

Beth nesaf?

Bydd gwella'r broses adrodd rhwng Cydweithredfeydd, Clystyrau, a Byrddau Partneriaeth yn cryfhau'r broses gyfathrebu. Bydd hyn yn amlygu prosiectau llwyddiannus ar gyfer cyllid amgen, gan alluogi ailfuddsoddiad sy'n seiliedig ar ddata iechyd y boblogaeth.

Gan weithio gyda'r aelodau, bydd y clystyrau yn defnyddio data'r boblogaeth i fynd i'r afael â phroblemau iechyd megis gordewdra, smygu, a chamddefnyddio sylweddau, a hynny gyda chymorth gan sefydliadau Iechyd y Cyhoedd a'r trydydd sector.

Gan barhau i ddatblygu dulliau cydweithio yn unol â'r Model Clystyrau Carlam a datblygu gwasanaethau, adolygu llwybrau i gefnogi mynediad at wasanaethau ar gyfer ei boblogaeth o gleifion mewn lleoliadau Gofal Sylfaenol a Chymunedol.

Mae Clwstwr Cynon a'r Uned Rheoli Iechyd y Cyhoedd yn cymhwyso'r hyn a ddysgwyd o brosiectau Rheoli Iechyd y Cyhoedd blaenorol er mwyn gweithredu prosiect ychwanegol sy'n cynnwys pob practis meddygon teulu yn y Clwstwr. Bydd y prosiect hwn yn ceisio nodi cleifion cymwys â chydafiachedd a'u haddasrwydd i gael eu hatgyfeirio at y Tim Llesiant Iechyd Cymunedol i gael cymorth ychwanegol ar gyfer eu hanghenion iechyd.

Bydd gwerthuso prosiectau presennol yn caniatáu i'r Clwstwr adolygu ei lwyddiannau a llywio trafodaethau â phartneriaid ynghylch prif ffrydio (os yw'n briodol).

Bwrdd Iechyd Prifysgol Cwm Taf Morgannwg (BIPCTM)

Rhondda

Arweinydd y Clwstwr

Dr. Bikram Choudhary
Bikram.Choudhary@wales.nhs.uk

Kirsty James
Kirsty.James@wales.nhs.uk

Rheolwr Datblygu'r Clwstwr

Janet Kellend
Janet.Kellend@wales.nhs.uk

Rhondda

Pwy ydym ni?

- Un o wyth clwstwr ym Mwrdd Iechyd Prifysgol (BIP) Cwm Taf Morgannwg.
- 10 practis meddygon teulu. Caiff un practis ei reoli'n uniongyrchol gan y Bwrdd Iechyd.
- 8 practis optometreg
- 27 o fferyllfeydd cymunedol
- 7 practis deintyddol

Mae gan bob Contractwr Gofal Sylfaenol gydweithredfeydd naill ai wedi'u sefydlu neu wrthi'n cael eu sefydlu, ac mae arweinydd o bob un yn cynrychioli'r proffesiwn yn y cyfarfodydd clwstwr.

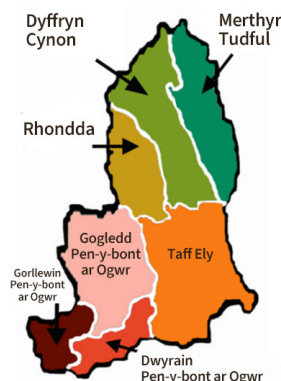
Mae aelodaeth y Clwstwr hefyd yn cynnwys:

- Interlink, sef sefydliad ymbarél ar gyfer sefydliadau'r 3ydd sector
- Gweithiwr Proffesiynol Perthynol i Iechyd
- Gofal Cymdeithasol yr Awdurdod Lleol
- Iechyd y Cyhoedd
- Nyrsio
- Poblogaeth o 88,603

Ar beth yr ydym yn gweithio?

Parhau i gefnogi'r broses o ddatblygu mentrau ym maes gofal sylfaenol ac yn y gymuned i ganiatáu i'r boblogaeth wella ei hiechyd a'i llesiant, gyda blaenoriaethau penodol o ran iechyd meddwl, iechyd cyffredinol a chorfforol, a rheoli pwysau. Mae prosiectau 2025-26 yn cynnwys:

- **MIND** – Bydd cwnsela iechyd meddwl a gwasanaeth hunangymorth â chefnogaeth yn parhau tra bo'r Clwstwr yn gwerthuso'r gwasanaeth ac yn cychwyn ar drafodaethau â chyd-weithwyr perthnasol yn y Bwrdd Iechyd ynghylch modelau ar gyfer darparu gwasanaethau iechyd meddwl yn y dyfodol.
- **Ymarferydd Cyswllt Cyntaf** – Mae'r Clwstwr wedi cymeradwyo gwasanaeth wedi'i ariannu'n llawn am un flwyddyn arall, tra ei fod yn aros am drafodaethau a phenderfyniadau gan y Bwrdd Iechyd ynghylch unrhyw fodel yn y dyfodol a'r ddarpariaeth o ran Gofal Sylfaenol a Chymunedol.
- **PIPN** – Prosiect sy'n darparu dull teulu cyfan o fynd i'r afael â ffyrdd iach o fyw, pwysau, ac ymarfer corff. Bydd rhaglen 2 flynedd a ariennir yn dod i ben ym mis Mawrth 2026, a bydd angen mynd ati i drafod â gwasanaethau Therapi y Bwrdd Iechyd a chynllunio gyda nhw i bennu a fydd y rhaglen yn cyd-fynd â modelau darparu gwasanaethau craidd yn y dyfodol.
- **Y Gwasanaeth Ymweld â'r Cartref** – Mae Ymarferwyr Parafeddygol yn weithwyr proffesiynol profiadol sy'n gweithio'n agos gyda meddygon teulu yn rhan o'r tîm i sicrhau gwell darpariaeth ar gyfer asesiadau yn y cartref, gostyngiad yn nifer y galwadau i'r gwasanaeth parafeddygon/ ambiwlansys i ymateb i ymgyflwyniadau aciwt, lleihau nifer yr unigolion sy'n cael eu derbyn i'r ysbyty, a hynny am fod ymyriadau amserol yn atal cyflyrau cronig rhag dirywio.

- **Holly Health** – Mae'r ap Holly Health yn llwyfan hyfforddi digidol sy'n galluogi hunanreolaeth gan y claf, yn cynnig cymorth wedi'i deilwra ar gyfer cyflyrau cronig a gwasanaeth brysennu lleol, ac yn lleihau'r straen ar dimau meddygon teulu a gweithwyr gofal iechyd proffesiynol eraill.
- **Cynllun cyfathrebu clystyrau** – mae cyllid yn darparu cymorth misol ar gyfer postadau ar y cyfryngau cymdeithasol a diweddariadau i'r wefan.

Mae'r prosiectau a gynigiwyd gan y clwstwr yn ystyried cysoni strategol yn unol â'r canlynol:

Strategaeth 2030 BIP CTM

Mae yna bedwar nod ar gyfer datblygu'r strategaeth; maent yn nodi'r prif bethau y dymunir eu cyflawni yn CTM yn ystod yr ychydig flynyddoedd nesaf.

- Creu iechyd
- Gwella gofal
- Ysbrydoli pobl
- Cynnal ein dyfodol

Rhaglen Strategol Blaenoriaethau Allweddol Gofal Sylfaenol

- Datblygu Clwstwr Carlam
- Gofal Sylfaenol Brys
- Seilwaith Cymunedol
- Llesiant Meddyliol

Mae'r clystyrau hefyd yn ystyried ac yn hunanfyfrio yn unol â mesurau canlyniadau'r Model Gofal Sylfaenol i Gymru.

Mae'r **Bwrdd Partneriaeth Rhanbarthol** wedi pennu blaenoriaethau yn ei Gynodeb o 'Anghenion Iechyd y Boblogaeth', sy'n amlygu'r angen, y galw a'r negeseuon allweddol ac yn helpu i adeiladu darlun o'r anghenion o ran gofal a chymorth ar gyfer pobl yng Nghwm Taf Morgannwg, yn cynnwys:

Beth nesaf?

Gan barhau i ddatblygu dulliau cydweithio yn unol â'r Model Clystyrau Carlam a datblygu gwasanaethau, adolygu llwybrau i gefnogi mynediad at wasanaethau ar gyfer ei boblogaeth o gleifion mewn lleoliadau Gofal Sylfaenol a Chymunedol.

Bydd gwerthuso prosiectau presennol yn caniatáu i'r Clwstwr adolygu ei lwyddiannau a llywio trafodaethau â phartneriaid ynghylch prif ffyrddio (os yw'n briodol).

Gweithio gyda chyd-weithwyr ym maes Iechyd y Cyhoedd i dargedu cymorth iechyd y boblogaeth mewn grwpiau anoddach eu cyrraedd/cymunedau mwy difreintiedig ymhlith grwpiau agored i niwed ac ymylol, gan gynnwys dolenni i'r Cynllun Tymor Canolig Integredig.

Darparu ffisiotherapi gan weithio tuag at ddarparu gwasanaeth craidd a model system gyfan.

Cydweithio rhwng clystyrau ac arweinwyr a chynllunwyr iechyd meddwl y Bwrdd Iechyd er mwyn gweithio i sicrhau bod y gwasanaethau iawn yn cael eu darparu yn y man iawn a, lle bo angen, yn fwy lleol, i wella mynediad ac ymyriadau cynnar.

Cefnogi dull CTM o fynd i'r afael â PIPYN – dull teulu cyfan o fynd i'r afael â ffyrdd iach o fyw, pwysau, ac ymarfer corff.

- Plant a Phobl Ifanc
- Anableddau Dysgu
- Iechyd Meddwl
- Dementia
- Pobl hŷn
- Gofalwyr Di-dâl
- Hygyrchedd
- Niwroamrywiaeth

Beth yr ydym wedi'i ddysgu?

Yr hyn a aeth yn dda

Datblygu Clwstwr Carlam

Mae addasiadau a symud i ddull cydweithredol a dull clwstwr, yn unol â'r Datblygiadau Clystyrau Carlam newydd, yn parhau i ddatblygu gyda dull gweithredu amlddisgyblaethol cynhwysol sy'n sefydlu. Mae ymagwedd gydweithredol at fentrau a gynigir fel prosiectau (megis Swyddogion Cymorth Ymarfer Cyffredinol/Ffisiotherapyddion) wedi gwella effeithlonrwydd a phrofiad y claf.

System Iechyd Cyhoeddus i reoli'r boblogaeth – mae'r clwstwr wedi sefydlu'r defnydd o system Iechyd y Boblogaeth a segmentu i echdynnu data o systemau clinigol a thargedu angen y boblogaeth, gan lywio prosiectau i wella canlyniadau ar gyfer y cleifion.

MIND – Cwnsela Iechyd Meddwl – Mae gwasanaethau cwnsela a ariennir gan y Clwstwr yn parhau i gefnogi'r boblogaeth, gan amlygu'n glir y galw am gymorth iechyd meddwl yng Nghwm Rhondda. Trwy lithriad yn 2024-25, cynhaliwyd rhagor o glinigau a rhoddwyd cymorth i ragor o gleifion. Mae hyn wedi arwain at gleifion yn gallu rheoli eu hiechyd mewn modd mwy priodol, a hynny heb fod arnynt angen cymorth gofal eilaidd ychwanegol.

Bwrdd Iechyd Prifysgol Cwm Taf Morgannwg (BIPCTM)

De Cynon

Arweinydd y Clwstwr

Dr Jennifer Lewis-Jones
jennifer.lewis-jones@wales.nhs.uk

Rheolwr Practis Arweiniol

Ann Brown
ann.brown4@wales.nhs.uk

Rheolwr Datblygu'r Clwstwr

Imran Gilani
imran.gilani@wales.nhs.uk

De Cynon

Pwy ydym ni?

Un o wyth clwstwr ym Mwrdd Iechyd Prifysgol Cwm Taf Morgannwg, sydd â phoblogaeth o dros 30,000. Mae data Iechyd Cyhoeddus Cymru yn adlewyrchu cyfraddau uchel o amddifadedd cymdeithasol, problemau iechyd meddwl, anabledd/afiachedd hirdymor, tloidi/budd-daliadau, a salwch cronig yn sgil hen ddiwydiant trwm, yn enwedig mwyngloddio.

Yn hanesyddol, roedd practisau meddygon teulu yng Nghwm Cynon yn gweithio ar ffurf un clwstwr a oedd yn cynnwys wyth practis meddygon teulu. Fodd bynnag, yn 2018 cytunodd y clwstwr i wahanu i ffurfio dau glwstwr ffurfiol, y De a'r Gogledd, i gefnogi gwahanol amcanion, blaenoriaethau a gweledigaeth y naill ardal a'r llall. Mae'r pum practis canlynol bellach yn ffurfio clwstwr De Cynon:

- Canolfan Feddygol Abercynon
- Practis Meddygol Abercwmboi
- Meddygfa Cwmaman
- Meddygfa Glan Cynon
- Meddygfa Penrhiwceibr

Gwasanaethau yn y clwstwr (meddygon teulu/contractwyr eraill/gwasanaethau cymunedol)

- 5 practis meddygon teulu
- 4 practis optometreg
- 14 o fferyllfeydd cymunedol
- 6 phractis deintyddol
- Fferyllwyr y Clwstwr
- Gwasanaeth cwnsela Tŷ Elis
- Uwch-ymarferydd Nyrsio cartref nyrsio
- Ffisiotherapi cyswllt cyntaf

Ar beth yr ydym yn gweithio?

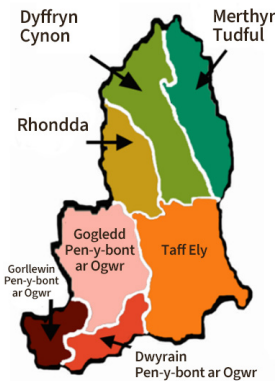
Prif flaenoriaethau strategol

Cydweithio yn unol â'r Model Clwstwr Carlam, datblygu gwasanaethau ac adolygu llwybrau i gefnogi mynediad at wasanaethau ar gyfer ei boblogaeth o gleifion mewn lleoliadau Gofal Sylfaenol a Chymunedol.

- Iechyd meddwl, gan gynnwys iechyd meddwl ein plant
- Cynaliadwyedd y gwasanaethau gofal sylfaenol
- Eiddilwch
- Gordewdra

Y Clwstwr, ar y cyd â thimau Iechyd y Cyhoedd, i ddarparu cymorth targededig ar gyfer iechyd y boblogaeth, gan flaenoriaethu grwpiau anoddach eu cyrraedd a mynd i'r afael ag anghenion cymunedau agored i niwed a difreintiedig.

Gwaith sy'n cael ei wneud ar hyn o bryd o ran Iechyd y Cyhoedd a'r tîm Iechyd a Llesiant y gymuned i edrych ar ein pobl fwyaf agored i niwed a mynd ati'n rhagweithiol i nodi pwy ydynt a chynnig cymorth a mewnbwn cyn iddynt fynd i argyfwng, a hynny trwy ddefnyddio'r data rheoli Iechyd y boblogaeth.

Beth yw'r prif gyflawniadau?

Mae bod ag uwch-ymarferydd Nyrsio mewn cartrefi gofal yn cynnwys mynd ati mewn modd cynhwysfawr i reoli preswylwyr trwy adolygiadau wythnosol, yn cynnwys cynnal 'rowndiau wardiau' rheolaidd a darparu ymgynghoriadau clinigol strwythuredig yn ôl yr angen.

Mae fferyllwyr y clwstwr yn chwarae rôl allweddol wrth gynnal adolygiadau meddygol, cefnogi profion lleol i gleifion, a darparu gwasanaethau atodol, megis rheoli moddion gwrthgeulo uniongyrchol trwy'r geg (DOAC).

Mae'r gwasanaeth cwnsela a gynigir gan Tŷ Elis yn darparu cymorth proffesiynol i unigolion trwy sesiynau cwnsela wedi'u teilwra, gan ganolbwyntio ar gleientiaid sy'n oedolion ar hyn o bryd. Mae'r gwasanaeth ar fin ehangu'r hyn a gynigir i gynnwys pobl ifanc, gan fynd i'r afael â'r angen cynyddol am gymorth Iechyd meddwl ymhlith y boblogaeth iau. Bydd y gwasanaeth yn parhau yn 2025-26 wrth i'r Clwstwr ei werthuso a chychwyn trafodaethau ar ddyfodol y ddarpariaeth.

Mae gwasanaeth ffisiotherapi cyswllt cyntaf yn cael ei ddarparu ledled y Clwstwr. Mae'r gwasanaeth hwn yn cynnig sesiynau ffisiotherapi mewn practisau meddygon teulu, gan wella mynediad a chanlyniadau cleifion a hefyd ddileu'r angen am atgyfeiriadau pellach at y gwasanaeth gofal sylfaenol ehangach.

Cafodd y prosiect eiddilwch ei gynnwys yng Nghynhadledd Ymchwil a Datblygu BIPCTM yn 2024. Nod y prosiect eiddilwch oedd lleihau bach eiddilwch ar gleifion trwy wella cyfleoedd ar gyfer gofal ataliol yn nes at y cartref a phrofi ymarferoldeb a derbynioldeb defnyddio data cyfredol cymorth ymarfer i lywio'r broses o atgyfeirio cleifion sy'n byw ag eiddilwch at y Tîm Iechyd a Llesiant Cymunedol. Mae'r Tîm hwn yn un aml-ddisgyblaethol sy'n cydweithio i ddiwallu anghenion cleifion unigol.

Defnyddiwyd dull rheoli Iechyd cleifion, lle câi data cymorth ymarfer a data clinigol eu defnyddio i nodi a blaenoriaethu cleifion yn ôl amcangyfrif o'u hangen. Cafodd cleifion cymwys o Feddygfa Glan Cynon eu brysennu gan arweinydd practis cyffredinol y Tîm Iechyd a Llesiant Cymunedol, a thrafodwyd y gofal mewn sgwrs seiliedig ar 'Yr Hyn Sy'n Bwysig'; atgyfeiriwyd y cleifion at y Tîm Iechyd a Llesiant Cymunedol a gwasanaethau eraill, fel y bo'n briodol. Roedd y dull Rheoli Iechyd y Claf yn anelu gwasanaethau at y rheiny yr amcangyfrifid yr oedd arnynt fwy o angen, a hynny mewn modd rhagweithiol ac ataliol; gan gefnogi cleifion na fyddent wedi cael eu nodi fel arall, o bosibl.

Beth yr ydym wedi'i ddysgu?

Yr hyn a aeth yn dda

Rydym wedi dangos y modd y mae'r defnydd o gyllid clwstwr wedi cefnogi gofal sylfaenol wrth reoli'r galwadau presennol ar fynediad. Roedd yr Hwb Argyfwng a gynhaliwyd yn ystod gaeaf 2023-24 o fudd i'r practisau; fodd bynnag, nid oedd cyllid ar gael i barhau â hwn.

Mae defnyddio'r Uwch-ymarferydd Nyrsio yn y cartrefi nyrsio wedi caniatáu i'r staff yn y cartrefi gael eu haddysgu i helpu i gefnogi ac annog cysylltiadau priodol â'r gwasanaeth gofal sylfaenol, yn ogystal â gwell gofal ar gyfer y preswylwyr, gyda mwy o wybodaeth am gynlluniau rhag-gynllunio gofal.

Mae'r Ymarferydd Cyswllt Cyntaf wedi lleihau'r llwyth gwaith ar gyfer gofal sylfaenol a gofal eilaidd, fel ei gilydd, gan hefyd gynnig mynediad cyflym at ffisiotherapyddion arbenigol.

Rydym wedi cynnal cynllun peilot poen gronig yng nghlwstwr Cynon, sy'n cael ei ddefnyddio fel enghraifft o'r modd y gellir cynnig gwasanaethau poen gronig yn y gymuned a manteision y cynnig hwn.

Beth nesaf?

Rydym yn bwriadu symud tuag at gefnogi nid yn unig ein hoedolion sydd â phroblemau Iechyd meddwl, ond hefyd ein boblogaeth o bobl ifanc, a hynny trwy gynnig gwasanaethau cwnsela i unigolion 11 oed+.

Rydym yn cydnabod yr angen i barhau i gynnig gwasanaethau ffisiotherapi cyswllt cyntaf i'n cleifion, gyda'r gobaith y bydd hyn yn cael ei brif ffrydio yn y blynyddoedd i ddod.

Dechrau gweithio tuag at brosiectau sy'n cynnwys cydweithredfeydd eraill yn y clwstwr.

Hoffem geisio cynnig gofal deietegydd a gordewdra arbenigol i'n poblogaeth o gleifion trwy PIPYN, a hynny i gysoni'r gwasanaethau â'r rheiny a gynigir yng ngweddill y Clwstwr Carlam.

Bwrdd Iechyd Prifysgol Cwm Taf Morgannwg (BIPCTM)

Taff Ely

Arweinydd y Clwstwr

Dr Rebecca Broughton
Rebecca.Broughton@wales.nhs.uk

Jayne Taylor-Lloyd
Jayne.Taylor-Lloyd@wales.nhs.uk

Rheolwr Datblygu'r Clwstwr

Janet Kellend
Janet.Kelland@wales.nhs.uk

Taff Ely

Pwy ydym ni?

- Un o wyth clwstwr ym Mwrdd Iechyd Prifysgol Cwm Taf Morgannwg.
- 7 practis meddygon teulu
- 8 practis optometreg
- 21 o fferyllfeydd cymunedol
- 12 o bractisau deintyddol

Mae gan bob Contractwr Gofal Sylfaenol gydweithredfeydd naill ai wedi'u sefydlu neu wrthi'n cael eu sefydlu, ac mae arweinydd o bob un yn cynrychioli'r proffesiwn yn y cyfarfodydd clwstwr.

Mae aelodaeth y Clwstwr hefyd yn cynnwys:

- Interlink, sef sefydliad ymbarél ar gyfer sefydliadau'r 3ydd sector
- Gweithiwr Proffesiynol Perthynol i Iechyd
- Gofal Cymdeithasol yr Awdurdod Lleol
- Iechyd y Cyhoedd
- Nyrsio
- Poblogaeth o 95,320

Ar beth yr ydym yn gweithio?

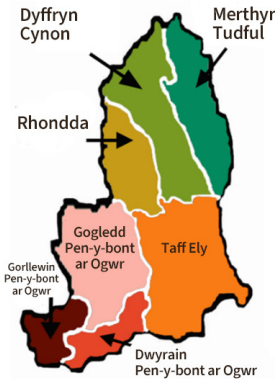
Parhau i gefnogi'r broses o ddatblygu mentrau ym maes gofal sylfaenol ac yn y gymuned i ganiatáu i'r boblogaeth wella ei hiechyd a'i llesiant, gyda blaenoriaethau penodol o ran iechyd meddwl, iechyd cyffredinol a chorfforol, a rheoli pwysau. Mae prosiectau 2025-26 yn cynnwys:

Ffisiotherapi Cyswllt Cyntaf – mae'r Clwstwr newydd gymeradwyo gwasanaeth wedi'i ariannu'n llawn am un flwyddyn arall yn 2025-26 tra ei fod yn aros am drafodaethau a phenderfyniadau gan y Bwrdd Iechyd ynghylch unrhyw fodel yn y dyfodol a'r ddarpariaeth o ran Gofal Sylfaenol a Chymunedol.

Asesiadau Iechyd Meddwl Cyswllt Cyntaf – mae'r Clwstwr wedi ariannu dau ymarferydd ychwanegol i ychwanegu at ddarpariaeth y Tim Iechyd a Llesiant Cymunedol mewn practisau meddygon teulu. Mae hyn yn darparu ymyriad ac asesiad cynnar gan unigolyn hyfforddedig, ynghyd ag atgyfeiriadau priodol at wasanaethau a chymorth iechyd meddwl.

Grwpiau Ymylol ac Agored i Niwed - cymorth wedi'i dargedu ar gyfer Iechyd y Boblogaeth ymhlith grwpiau anoddach eu cyrraedd/cymunedau mwy difreintiedig:

- **Prosiect Anableddau Dysgu** – gweithio gyda Gwellw Iechyd Cymru i adolygu a phrofi templed electronig newydd sydd, yn ei dro, wedi arwain at well gwybodaeth a dealltwriaeth mewn perthynas â'r angen am y Gwiriad Iechyd Blynyddol. Y nod yw gwellw mynediad at Wiriad Iechyd Blynyddol o ansawdd.
- **Cymorth Lleiafrifoedd Ethnig y Cymoedd** – ariannwyd y fenter yn 2024-25 i ddarparu gwybodaeth a chymorth i gyrchu gwasanaethau lleol – iechyd, cymdeithasol, gweithgareddau cymunedol, cyflogaeth, cyngor gyrfaoedd.
- **Byw â Dementia** – mae'r prosiect hwn wedi darparu hyfforddiant i hyrwyddwyr mewn practisau meddygon teulu i gynorthwyo'r broses o nodi achosion o golli'r cof yn gynt a chynnig mynediad at wasanaethau a chymorth. At hynny, ymgysylltwyd â'r gymuned i ddatblygu sesiynau therapi seiliedig ar y celfyddydau/seiotherapi cymunedol.

Gwasanaeth Nyrsys Eiddilwch – mae hyn bellach wedi symud i gyllid craidd gan wasanaeth Gofal Sylfaenol BIPCTM; fodd bynnag, mae'r nyrsys yn dal i weithio yn Nhaf Elái. Mae'r nyrsys yn darparu cyswllt rhagweithiol i'r boblogaeth, ynghyd ag asesiadau, cyngor a chyfeirio, ac atgyfeiriadau i'r rhan fwyaf o'r gwasanaethau.

Cynllun cyfathrebu clystyrau – mae cyllid yn darparu cymorth misol ar gyfer postiadau ar y cyfryngau cymdeithasol a diweddariadau i'r wefan.

Cymorth rheoli pwysau i bobl ifanc – mae PIPYN yn darparu dull teulu cyfan o fynd i'r afael â ffyrdd iach o fyw, pwysau ac ymarfer corff. Bydd rhaglen 2 flynedd a ariennir yn dod i ben ym mis Mawrth 2026, a bydd trafodaethau'n cael eu cynnal yn ystod y flwyddyn â gwasanaethau Therapi y Bwrdd Iechyd, gan hefyd gynllunio gyda nhw, i bennu a fydd y rhaglen yn cyd-fynd â modelau darparu gwasanaethau craidd yn y dyfodol, yn unol â'r ddarpariaeth a fandadir gan Lwybr Rheoli Pwysau Cymru Gyfan – Pwysau Iach, Cymru Iach, sef tair lefel o wasanaeth ar gyfer pobl dan 18 oed.

Mae **iechyd meddwl a llesiant i bobl ifanc** yn darparu asesiad a chymorth cynnar i bobl ifanc. Mae Vitality Therapies hefyd yn cefnogi rhieni/gwarcheidwaid. Bydd y gwasanaeth hwn yn dod i ben ym mis Mawrth 2025, a bydd y Clwstwr yn rhoi ystyriaeth iddo ym mis Ebrill yn seiliedig ar gael adroddiad llawn ac argaeledd cyllid.

Therapiau siarad un i un ar gyfer oedolion – cafodd hyn ei gymeradwyo'n ddiweddar gan y clwstwr am ddwy flynedd i ddarparu ymyriad a chymorth cynnar i oedolion sy'n ymgysylltuo i'r sector Gofal Sylfaenol â phryderon iechyd meddwl.

Profion FeNO – mae cyfarpar wedi cael ei brynu ar gyfer practisau meddygon teulu i ddarparu mynediad i gleifion gael eu profi am asthma, yn unol â chanllawiau Cymru Gyfan a NICE/SIGN/BTS y sicrhawyd eu hansawdd. Bydd staff y practisau sy'n cynnal y profion hyn yn cael hyfforddiant, a nod y prosiect yw galluogi diagnosis mwy cywir o asthma a lleihau nifer y camddiagnosisau a'r presgripsiynau a roddir.

Mae'r prosiectau a gynigiwyd gan y clwstwr yn ystyried cysoni strategol yn unol â'r canlynol:

Strategaeth 2030 BIP CTM

Mae yna bedwar nod ar gyfer datblygu'r strategaeth; maent yn nodi'r prif bethau y dymunir eu cyflawni yn CTM yn ystod yr ychydig flynyddoedd nesaf.

- Creu iechyd
- Gwellw gofal
- Ysbrydoli pobl
- Cynnal ein dyfodol

Rhaglen Strategol Blaenoriaethau Allweddol Gofal Sylfaenol

- Datblygu Clwstwr Carlam
- Gofal Sylfaenol Brys
- Seilwaith Cymunedol
- Llesiant Meddyliol

Mae'r clystyrau hefyd yn ystyried ac yn hunanfyfyrion yn unol â mesurau canlyniadau'r Model Gofal Sylfaenol i Gymru.

Mae'r **Bwrdd Partneriaeth Rhanbarthol** wedi pennu blaenoriaethau yn ei Gynodeb o 'Anghenion Iechyd y Boblogaeth', sy'n amlygu'r angen, y galw a'r negeseuon allweddol ac yn helpu i adeiladu darlun o'r anghenion o ran gofal a chymorth ar gyfer pobl yng Nghwm Taf Morgannwg, yn cynnwys:

- Plant a Phobl Ifanc
- Anableddau Dysgu
- Iechyd Meddwl
- Dementia
- Pobl hŷn
- Gofalwyr Di-dâl
- Hygyrchedd
- Niwroamrywiaeth

Beth yw'r prif gyflawniadau?

Prosiect Anableddau Dysgu gyda Gwelliant Cymru
Nyrsys Eiddilwch wedi ennill Gwobr Genedlaethol – gwobrau'r Nursing Times yn 2022

Beth yr ydym wedi'i ddysgu?

Yr hyn a aeth yn dda

Gwasanaeth Nyrsio Eiddilwch Gweithredu gwasanaeth eiddilwch rhagweithiol sefydledig sy'n cysylltu'n uniongyrchol â phractisau meddygon teulu, Fferyllfeydd Cymunedol, Optometreg, yr Awdurdod Lleol, Gofal Cymdeithasol a thimau sefydliadau'r trydydd sector, a hynny i sicrhau agwedd gydgyssylltiedig at ofal cleifion.

ADHD – prosiect peilot wedi'i ddatblygu a'i ddarparu gan Camau'r Cymoedd i gefnogi'r broses o ddarparu cysiau seicoaddysgol/hunangymorth i'r rheiny sy'n delio ag ADHD. Gyda chyllid gan Lywodraeth Cymru trwy'r Bwrdd Iechyd, mae hyn bellach wedi cael ei gyflwyno ledled Cwm Taf Morgannwg.

Datblygu Clwstwr Carlam Mae addasiadau a symud i ddull cydweithredol a dull clwstwr, yn unol â'r Datblygiadau Clystyrau Carlam newydd, yn parhau i ddatblygu gyda dull gweithredu amlddisgyblaethol cynhwysol sy'n sefydlu.

System Iechyd Cyhoeddus i reoli'r boblogaeth – mae'r clwstwr wedi sefydlu'r defnydd o system Iechyd y Boblogaeth a segmentu i echdynnu data o systemau clinigol a thargedu angen y boblogaeth, gan lywio prosiectau i wella canlyniadau ar gyfer y cleifion – yn arbennig yn y Gwasanaeth Nyrsio Eiddilwch.

Grŵp diogelu – mae grŵp sefydledig o feddygon teulu bellach yn cwrdd yn chwarterol ac yn ffurfio grŵp cymheiriaid o arbenigwyr. Rhoddwyd ystyriaeth i Gontractwyr Gofal Sylfaenol eraill, a gellir datblygu hyn yn ôl yr angen.

Iechyd Menywod Mae gweithio cydgysylltiedig, hyfforddiant ar ymwybyddiaeth wedi bod ar waith ymhlith clinigwyr Gofal Sylfaenol ac Eilaidd i wella'r broses o reoli iechyd menywod a'r menopos ym maes Gofal Sylfaenol.

**Bwrdd Iechyd
Prifysgol Cwm
Taf Morgannwg
(BIPCTM)**

Taff Ely

Arweinydd y Clwstwr

Dr Rebecca Broughton
Rebecca.Broughton@wales.nhs.uk

Jayne Taylor-Lloyd
Jayne.Taylor-Lloyd@wales.nhs.uk

**Rheolwr Datblygu'r
Clwstwr**

Janet Kellend
Janet.Kellend@wales.nhs.uk

Beth nesaf?

Parhau i wneud y canlynol:

- Datblygu trefniadau cydweithio yn unol â'r Model Clwstwr Carlam, a datblygu gwasanaethau ac adolygu llwybrau i gefnogi mynediad at wasanaethau ar gyfer ei boblogaeth o gleifion mewn lleoliadau Gofal Sylfaenol a Chymunedol.
- Darparu ffisiotherapi gan weithio tuag at ddarparu gwasanaeth craidd a model system gyfan.
- Cydweithio rhwng clystyrau ac arweinwyr a chynllunwyr iechyd meddwl y Bwrdd Iechyd er mwyn gweithio i sicrhau bod y gwasanaethau iawn yn cael eu darparu yn y man iawn a, lle bo angen, yn fwy lleol, i wella mynediad ac ymyriadau cynnar.
- Cefnogi dull CTM o fynd i'r afael â PIPYN – dull teulu cyfan o fynd i'r afael â ffyrdd iach o fyw, pwysau, ac ymarfer corff.
- Llywio cleifion tuag at y gofal a'r cyngor mwyaf priodol yn eu cymuned.
- Cynnal ffocws penodol ar iechyd y boblogaeth ymhlith grwpiau anoddach eu cyrraedd/cymunedau mwy difreintiedig ar gyfer grwpiau ymylol ac agored i niwed.

